

Menighetsbladet Helsing til Sauherad og Nes

NR. 3 • APRIL 2017 • 68. ÅRGANG

DFOIZZ-

	Side		Side
Ikke ord eller handling	162	Aktivitetsdag	192
Estlandstur	163	Hallvard Gråtopp	194
Arkivnytt	171	Thailand	199
O bli hos med	177	Jubileum	204
Bratsbergbanen	181	Geirr	208
Blåveispiken	182	Over Middelhavet	212
Kantornytt	186	Vikingtiden	222
Digitalt	188	Søndagsskole på Hørte	230
Kulturpris	190		

Ikke ord eller handling, men liv

I luthersk tradisjon diskuterer vi ofte forholdet mellom tro og handling. Luther forfektet troen alene! Det er den som fører til frelse. Samtidig vet vi at Jesus snakket om det du har gjort mot en av disse mine minste søsken. Er det troen som skal føre til handling, eller er det handlingen som skal skape tro? En nesten uendelig diskusjon. Noen som sa noe om høna og egget?

Av Ivar Solbu

I Jesu liv og gjerning finnes ikke noe slikt skille. Ord og gjerning er ett! Og gjerning er like mye tilstedeværelse som den er aktive handling. Jesus var Ordet. Jesus levde Ordet.

Jesus hadde et tydelig kroppsspråk. Det han sa stemte med det han levde. Fotvasken vitner om det. Det er ikke engang sikkert at han trengte å si, **li-vet** hans sa det tydelig nok.

Frans av Assisi skal ha sagt: *Guds ord må forkynnes, om nødvendig også med ord.*

Diakoniens velsignelse

Påska er nærværets og tilstedeværelsens høytid. Aldri er Gud mer tydelig til stede i mennesker liv. Langfredag blir den god fredag for all som lengter etter Guds nærvær. The good Friday, Gods Friday - Guds fredag.

Påske er Guds måte å vise sin kjærlighet og solidaritet. Han går helt inn i menneskers liv og virkelighet. Helt inn til det innerste, helt inn til det ekte. Helt inn til det menneskelige.

På grunn av påska kan vi se Kristi ansikt i andre menneskers ansikt. Å møte andre mennesker er å møte Kristus selv, for han har solidarisert seg med hvert eneste menneske. Påska gjør også at jeg kan se Kristi ansikt i

Den tronende og velsignende Kristus. Bilde fra ca. 1250 i korhvelvingen i Nes kyrkje.

eget ansikt. Han har tegnet sine trekk der. I den diakonale handling er Kristus både utøver og mottaker.

Domsfortellingen i Matteus 25 sier ikke noe om hvordan det gikk med de sultne, tørste, nakne, redde, ensomme... Men teksten sier helt tydelig hvordan det gikk med dem som ga mat og drikke, omsorg og nærvær, - eller som ikke ga det.

Vi kjenner fortellingen om den Bortkomne sønn. Vi har nok arvet fra både den ene og den andre sønnen. Men Jesu hensikt med fortellingen er at vi skal bli som faren: tilsted, med raushet, varme og godhet.

I nattverden forenes ord og handling i tilstedeværelse. Skjærtorsdag føres vi inn til ordet og bordet, for så å sende oss ut til menneskene.

I første uke av mars reiste seks

Konfirmanter på studietur til Estland

Her er noen av deres opplevelser:

Ungdomskveld i Viljandi

Den første dagen på Estland-turen startet med et spark. Selv om bilturen og flyturen var kjedelig, var resten et uforglemmelig minne. Etter den lange turen til Viljandi, tok vi oss en pause på Aasa Külalistemaja (hotellet). Det var bra Ivar ga oss tid til en pause, sånn at jeg og de andre var klar til den energirike kvelden.

Da vi hadde kjørt til kirken, der ungdomskvelden skulle være, kom vi for tidlig. Ungdomskvelden skulle være i kirkens kjeller. Det var akkurat en gudstjeneste som skulle starte, så vi tok oss tiden til det. Selv om vi ikke skjønnte estisk, så var det litt artig. Opplegget var litt annerledes enn det vi har i Norge.

Da ungdomskvelden startet, hadde vi noen navneleker, for at vi skulle få oversikt over hva de het, og for at de skulle få oversikt over det vi het. Det var veldig gøy, siden det alltid var noen som gjorde feil. Vi hadde også andre leker, blant annet stol-leken. For at de andre skulle vite litt mer om oss, snakket vi om Sauherad. Eirik snakket om hva

Ungdomsgruppa i Viljandi. Både Kerli og Matthias (de to til venstre i bilde) har vært elever på Sagavoll folkehøgskole.

vi gjorde i feriene. Jeg snakket om hva vi gjorde i fritiden. Hanna snakket om hvordan det er å være konfirmant i Sauherad. Heidi snakket om hvordan det er å være 9. klassing. Syver snakket om hvordan det er å bo i Sauherad. Selv om vi var veldig nervøse, så gikk det fint.

Etter det kom presten med mye god pizza. Pizzaen smakte godt og humøret økte. Vi avsluttet dagen med ungdommene på bowling. Bowlingkulene var ikke like bra som i Norge, men det var fortsatt gøy. Deretter tok vi farvel med ungdommene fra Viljandi, men vi skulle møte noen av dem dagen etter. Vi reiste tilbake til hotellet, og Ivar snakket om dagen som kom i morgen.

Christian

Stol-leken i kjelleren på Johanneskirka i Viljandi.

Skolebesøk i Viljandi

På Jakobsoni skole ble vi tatt vel imot av en gjeng gutter på vår alder. De viste oss vei bort til klasserommet deres. Jeg var spent på hva som var i vente, men også

Eirik ser ut til å ha godt tak på bowlinga.

litt redd. Da vi kom inn i klasserommet, presenterte læreren klassen. Vi ble delt inn i hver vår gruppe. I starten var jeg ganske utrygg, men læreren var veldig hyggelig og snill, som igjen gjorde oss litt tryggere.

Vi fikk ganske sjokk da Ivar forlot oss, men elevene gjorde at vi følte oss velkommen og de lyttet til oss. Det var lett å kommunisere da de var cirka like gode som oss i engelsk. Etter at vi hadde blitt bedre kjent med hverandre hadde klassen forberedt en omvisning på skolen til oss. Vi ble vist rundt på skolen i de samme gruppene. Jeg opplevde en skole med høy standard. Da jeg ble vist rundt i kantina, fikk jeg en misunnelsesfølelse. De fikk gratis varm mat daglig. Dette var noe vi i Norge ikke var vant til. Jeg ble tilbudt grønnsaksuppe, men ingen av skolebarna utnyttet den sunne maten. Alle tok seg bare et kakestykke hver. Så, jeg opplevde at de estiske barna ikke var så sunne. Det var nesten litt flaut å være nesten den eneste som satt og spiste grønnsaksuppe. I løpet av den

Etter omvisning på gymnaset i Viljandi var det å møte på rektors kontor. Rektor Ülle er nummer to fra venstre. Og opp-møtet hos rektor gikk veldig greit.

siste tiden på skolebesøket, hadde vi quiz om først Norge og deretter Estland. Det var både lærerrikt, gøy og kult å se hvor mye de estiske ungdommene kunne om Norge. Resultatet av skolebesøket ble både lærerrikt og minnerikt.

Eirik

Barnehjemmet i Tallinn

Fredag 3. mars besøkte vi barnehjemmet i Peetelikirka i Tallinn. Da jeg kom inn, var det veldig annerledes enn det

Obligatorisk bilde nr. 1: med Johanneskirka som bakgrunn.

Obligatorisk bilde nr.2: med murene i Gamlebyen i Viljandi som bakgrunn.

jeg hadde trodd. Barnehjemmet hadde et par bordspill og en tv. Barnehjemmet var i god stand og det så veldig fint ut.

Etter vi hadde blitt litt kjente i barnehjemmet, tok Mati Sinisaar, som er lederen av barnehjemmet, oss med til en familie som bodde i ei blokk. Noen av de ungene som hadde familien sin der, besøkte eller bodde på barnehjemmet. Blokka lukta sterkt og det så ikke bra ut, og romma var bare på noen få kvadratmeter. Da tenkte jeg at noen av barna var veldig heldige som hadde et tilbud om

Obligatorisk bilde nr. 3: inne i ruinene i Gamlebyen

Man kan gjøre mye ut av søppebøtter!

barnehjem, sånn at de kunne vaske seg og bo på et reint sted.

Etter besøket, dro vi tilbake til barnehjemmet, for å høre historien bak barnehjemmet. Barna som hadde bodd på barnehjemmet for mange år siden, hadde hjulpet med å grave ut rommene til barnehjemmet. Det syntes jeg var både bra og dårlig. Det jeg syntes var bra, var at barna fikk mat og drikke til familien sin, ved å jobbe. Men det jeg syntes var

Skolebesøk på Jakobsoni skole i Viljandi. Det er en ungdomsskole.

dårlig, var at barna måtte jobbe på ett sted, der det var mye røyk, og derfor et dårlig arbeidsmiljø.

Etter dette besøket har jeg lært at barn som bor i fattige strøk, og ikke har det bra hjemmet, har en mulighet til å besøke barnehjemmet, uten å bekymre seg.

Syver

Festdag

Den fjerde dagen i Estland var en lørdag. I dag skulle vi ta med barna fra barnehjemmet til McDonald's og deretter på bading i Kalev Spa and Waterpark.

Alle barna fra barnehjemmet både løp og hoppa bortover på vei til McDonald's. De var kjempeglade og det var moro å se. På McDonald's satte vi oss med tre tenåringer. Bare én av dem kunne engelsk, for de fleste som er på barnehjemmet hadde startet seint på skolen, så det var litt vanskelig å prate med dem. I starten var det en klein stemning, for alle så på hverandre uten å snakke. Det gikk bedre etter hvert, for da kommuniserte vi igjennom kroppsspråket, spesielt med øynene. Vi lo,

Lærer Enna viste rundt på Jakobsoni skole. Her ved en vegg som ble laget til nasjonaldagen i slutten av februar.

Byvandring i Viljandi, sammen med ungdom fra byen.

smilte og koste oss. Det er litt trist, for hvis de hadde kunnet engelsk, tror jeg vi hadde blitt gode venner.

Etterpå dro vi til Kalev Spa and Waterpark. Der er det et kjempestort basseng, mye større enn i Gullbring. Vi gikk oss til og med vill! For etter vi hadde skifta, skulle vi finne fram til bassengene, men vi fant ikke fram. Vi gikk feil vei flere ganger og jeg ble veldig frustrert! Det var bokstavelig talt en labyrint, men vi fant fram til slutt ved å spørre oss fram.

Med en gang vi gikk inn i bassengområdet, ble jeg stående og måpe. Det var som å gå inn i et paradisi! Det var sklier, boblebad, barne-bad, rett og slett alle mulige typer bad. På badinga kunne man enkelt se at barna storkoste seg! De smilte fra øre til øre, sklei i skliene og hoppa fra kanten. Det var tydelig at de måtte rekke å gjøre alt som gikk an å

Også i Estland har vikingene satt sitt preg.

Christian tester Estlands nasjonalrett: Kama. Det er en mel-blanding laget av flere kornsorter og erter, rørt ut i sur melk.

gjøre før vi måtte dra. Dette varma hjertet mitt. Følelsen av å se andre ha det bra er så fantastisk. Da tida var ute, sa alle tusen takk og man kunne enkelt se at hver og en av dem mente det. For oss er det helt normalt å dra på McDonalds og dra i Gullbring for å bade, men for dem var dette en spesiell og minnerik opplevelse.

For meg har HELE DENNE TUREN vært en spesiell og minnerik opplevelse og jeg angrer ikke på at jeg søkte om å bli med!

Heidi

Besøk hos en bestemor som har ansvar for flere barnebarn. De bor i en bitte liten leilighet i ei blokk like ved barnehjemmet i Tallinn.

Barnehjemsleder Mati Sinisaar viser på postkassestativet at i den forholdsvis lille blokka er det 183 en-roms leiligheter. Leilighetene har ikke kjøkken og bad, det er ett kjøkken og et toalettrom i hver etasje.

Mustamäe

Da vi besøkte denne menigheten ble vi møtt med smilende ansikter og imøtekomne mennesker. Vi var der to ganger i løpet av turen, på en ungdomskveld på lørdag og på gudstjeneste på søndag. Kirkelokalet var i et stort kjellerrom, men på veggen hang tegninger til den nye kirka som skal bygges. Dette er et stort prosjekt fikk vi fortalt, og ut i fra

På barnehjemmet i Peetlikirka deltok Sauherad-konfirmantene på pizzaverksted.

Fruktpizzaen ble reine kunstverket.

Lek med barna på barnehjemmet.

tegningene vi så, vil det bli en moderne og fin kirke.

Ungdomskvelden var veldig fin, og ga meg inspirasjon til mer ungdomsarbeid i menigheten vår her i Sauherad. På møte sang vi noen lovsanger, ba sammen og snakket litt om takknemlighet. Vi lekte også leker og ble godt kjent med hverandre. Jeg selv ble veldig godt kjent med ei som også heter Hanna, hun var utrolig hyggelig. Jeg og Heidi fikk virkelig tonen med henne. Hun som hadde laget opplegget og forberedt kvelden var også konfirmant. Vi lærte da litt om hvordan det er å være konfirmant i Estland, og det er ganske annerledes. Det er blant annet forskjellig alder på konfirmantene, alle konfirmerer seg ikke når de er 15. Etter vi hadde gjort alle aktivitetene spiste vi litt

forskjellig snacks og snakka om løst og fast, dvs. god engelsk trening. Det var en veldig bra kveld med nye mennesker og enda flere inntrykk.

På søndag var det familiegudstjeneste. Det var en veldig fin messe med bønnevandring og enkelt budskap. Vi fikk tolk og det var lett å følge med. Det var en del barn der, noe jeg synes var fint. Prekenen handlet om bønn og vi fikk lære en lett bønn å be når man kanskje ikke vet helt hva man vil be for.

Tommelen: er nærmest kroppen, be for de nærmeste.

Pekefingeren: peker og viser retning, be for de som viser vei i livet ditt (Eks: lærere)

Langfingeren: er den høyeste, be for de

God grunn til å være stolt av det ferdige produktet.

I Kalev Spa er det ikkje så enkelt å bruke kamera, men ute på trappa er det greitt. Stor og nokså kaotisk stemning før det hele braker løs.

Ringfingeren: dette er vår svakeste finger, be for de som trenger det.

Lillefinger: Den lille fingeren symboliserer deg, og at vi må huske å være ydmyke og ikke være større enn vi er og at det er fint og be litt for seg selv også.

på globusen ved et land vi vil be for.

Dette synes jeg var en bra ting å gjøre, ellers tente vi lys, skreiv bønnelapper osv. vi sang og noen salmer, de var på estisk, men vi kjente likevel igjen melodiene til noen. Blant annet sang vi måne og sol. Etterpå var det kirkecaffe med mye godt. Møte med Mustamäe menighet var veldig bra, og jeg vil ha gode minner derfra.

Under bønnevandringen var en av tingene vi kunne gjøre å sette et lite merke

Hanna

Fredag kveld var vi med på ungdomskveld i Johanneskirka i Tallinn.

Laurdag kveld var det ungdomskveld i «kjeller-kirka» i Mustamäe.

På ungdomskvelden i Mustamäe var det en konkurranse der man skulle dramatisere bibelfortellingen. Her er det Jesu ord om at det er lettere å se splinten i sin brors øye enn bjelken i sitt eget som blir dramatisert.

Mat av alle slag på ungdomskvelden i Mustamäe.

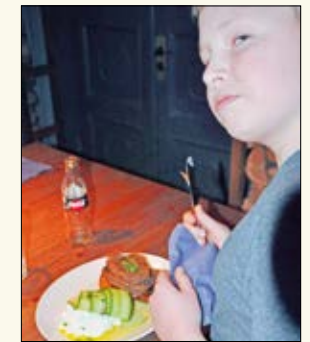
Tiina Klement er prest i bydelen Mustamäe i Tallinn. Nå holder menigheten til i et kjellerlokale, men i løpet av våren starter byggingen av et nytt og flott kirkebygg.

Den søndagen vi besøkte menigheten i Mustamäe var det familiegudstjeneste om formiddagen og høymesse om ettermiddagen. Vi var med på familiegudstjenesten.

Nok et obligatorisk bilde: fra ett av sju utsiktspunkt utover Tallinn fra gamlebyen. Fra venstre: Christian, Eirik, Syver, Hanna og Heidi.

Cristian er en modig mann! Han teste mange slags matretter. Her er det sild, marinert i kama, og servert med agurk og cottage cheese.

KIWI mini
pris

KJØP KJAPT, KJØP TRYGT, KJØP BILLIG

KAASA MASKIN AS

Aut. maskinentreprenør
3810 Gvarv

Tlf. 35 95 51 18 - 915 18 588

vitusapotek+

3810 Gvarv
Telefon 35 95 54 34

**Nes
Menighetshus**

3810 Gvarv

Bankgiro 2675.65.16441

Postgiro 3 88 02 91

LEIE AV HUSET:
Kontakt Lillil Bergan
Tlf. 99 01 94 62

NORSJØARKITEKTER AS

Strannavegen 460 3810 Gvarv tlf 35955600

post@norsjoarkitekter.no

www.norsjoarkitekter.no

Nyt et godt måltid hjemmelaget mat

ALT I UTLIVERING AV SELSKAPSMAT

*Aames
Kafeteria as* *Gunnars
Selskapsmat*

3810 GVARV - TLF. 35 95 57 33

Lokalhistorisk arkiv

Nytt – (gamalt) i Arkivet

Arkivhyllene fyllest opp litt etter kvart. Men det er plass til meir, så om du har noko liggande, - kom igjen!

Først på 1900-talet blei det skipa mange lag i bygda: sølvrevlag, egglag, innkjøpslag, kraftlag, mållag, tråvlag, misjonslag, idrettslag mmm.

Men protokoll-møteboksamlinga er ikkje komplett for alle desse laga. Meir ligg nok rundt om i husa etter formenn- og kvinner, skrifvarar og kasserarar.

Frå ymse kjelder har Arkivet fått inn stoff om kraftforsyninga i Sauherad. Det gjekk i rykk og napp og gjennom mange år før alle hadde strøm i heimane og fjosa.

Privatarkivet etter Anna Volltveit inneheld mykje interessant stoff om både fråhaldssak og stulsdrift.

Sokneprest Steen var i Sauherad før krigen og etter krigen. Han virka som sjømannsprest i England mange år før det, og var også utlært smed og hovslager. Barnebarnet Bjørn Holta har levert inn mykje etter han og kona Jeanette. Ho var i mange år leiar for Husmorlaget i Sauherad.

Kor mange av dykk veit til dømes at det var aktiv gruvedrift i Klevar krets først på 1900-talet? Der var nemleg Haukedal og Vihus kobbergruver. Hans K. Ryen har dratt denne historia ut or gløymsla.

Eller at så tidleg som i 1880-åra heldt folk i Sætersbø danske vekeblad, «Il-

lustreret Tidende», og bandt dei inn år-gangsvis?

I Nes var «Nes og Omegn Travselskap» aktive i 112 år, frå 1888 til 2000. Dei skipa til tråvkøyring på Årnesbukta om vinteren og skaffa seg bane på Gvarv, - Gamlebanen.

Tilslutt ei utfordring/spørsmål: Det skal ha vore «stutelag» i bygda; krøttørøbønder som hadde avlstut samman. Finnst det papirer,protokollar, minner om noko slikt?

*For Sauherad lokalhistoriske arkiv
Peter Sevøtdal.*

**TELEMARK
BEGRAVELSESBYRÅ**

NORHEIMS EFTF. AS

JARL OLAV RUGTVEIT

Bø-Sauherad-Nome

Distriktets begravelsesbyrå siden 1972.

Døgnvakt

35 95 52 80

41 60 38 40

begravelsesbyraaet@online.no

Eget gravsteinverksted

For ny gravstein, gravering,
rens eller restaurering.

Kirkekontoret fortsetter sin rydding i gamle papir.

Her er et brev fra 1946:

OSLO DEN 19. JUNI 1946.

Til formannen i Nes sokneråd,
G v a r v.

Nes kirke

Fra formannen i Nes sokneråd, herr Hellek Østveit, fikk en for lengere tid siden en forespørsel angående et par gamle dørhengsler på en stabbursdør på Larskås i Nes. Det gjalt om disse kunne tenkes å stamme fra Nes kirke.

I det en beklager at soknerådets brev ved en feiltakelse er blitt liggende ubesvart, skal en meddele at dette spørsmål er meget vanskelig å avgjøre, da loftene i middelalderen ofte hadde like fine beslag på sine dører som kirkene. Hvis vi kan få tilsendt fotografi og mål av de omtalte hengsler på Larskås, er det mulig en kan komme saken nærmere.

FOR RIKS ANTIKV AREN

Roar Hauglid

Ahmad Shakas

Ahmad Shakas kommer fra Damaskus i Syria. Han er 27 år gammel, og han bor på Gøarv. Han har bodd i Russland i fem år og flyttet til Norge på 2015. Først bodde Ahmed på et asylmottak på Hitra. Der bodde han cirka 8 måneder. Der treffer han på flere venner og prøvde å lære norsk, Han kan snakke russisk og litt engelsk og litt norsk.

Av Izel Suliman

Han kommer til Norge og i sin «ryggsekk» hadde han mange drømmer og store ambisjoner, som han tenker mye på.

Ved først øyeblikka opplevde han det lett å bo i Norge, men etter hvert begynte Ahmad å føler fortvilelse.

Etter en stund fikk han på oppholdstillatelse og håpet kom tilbake til Ahmad. Han fikk komme til Sauherad kommune. Han flyttet hit for cirka fem måneder siden, og har fått praksisplass på Mast.

Ahmad har en bror, ei søstre og far som bor i Tyskland. Han var

tenkte at han skal flytte til Tyskland, men nå er han veldig glad for å bor i Norge. Han håper at han kan lærer norsk veldig fort og treffer på nye venner.

Babysang 2017

I høst fikk kirkekontoret en veldig trivelig forespørsel, da Veronika Tomkova tok kontakt fordi hun gjerne ville starte opp med babysang sammen med Ida Tveiten. Ida og Veronika hadde møttes i felles barselgruppe, og kjente flere andre som også kunne tenkt seg å bli med på babysang. Trosopplæringen pleier å ha et tilbud om dette på nyåret hvert år, men vi hadde ennå ikke funnet noen som kunne lede dette. Det var derfor kjempefint å få en sånn henvendelse!

Babysanggruppa har møttes hver torsdag mellom 13.00-14.00, hvor Ida har ledet ca. 30-40 min med musikkaktiviteter, og etterpå har både babyer og mødre kost seg i hverandres selskap. Kirkekontoret har lagt til rette for det praktiske, og servert te, kaffe, frukt og kjeks, mens sangstunden har Ida lagt opp, med sang, rim, regler, dans og bruk av forskjellige instrumenter.

Babysangen har vært godt besøkt, og selv om det har variert litt i oppmøte har det vært ca. 10 babyer hver gang, fra den minste på 2 måneder og den eldste på litt over ett år. Årets gruppe med babysangere har vært veldig heldig, som har hatt Ida til å lede seg. Hun er utdannet faglærer i kunstfag, har en master i musikkpedagogikk fra musikkhøgskolen, og har lang erfaring med undervisning i musikk fra både grunnskole og kulturskole. Ida har flyttet hjem til stedet hun vokste opp, på Holtsås, og de har fått lille Erle på snart 9 måneder.

Veronika er bosatt på Hørte, sammen med mannen sin og Ola Kristian på 10 mnd. Hun er opprinnelig fra Tsjekkia, og kom til Bø som student. Veronika er utdannet fritidspedagog i hjemlandet og fort-

Veronika Tomkova (t.v.) og Ida Tveiten har ledet babysangen på Nes menighetshus denne våren.

satte studiene med friluftsliv, kultur og naturveiledning i Bø. Hun hadde aldri vært i Norge før hun søkte på studiet, men googlet «Norge», syntes det så fantastisk fint ut her, og takket ja til studietilbudet. Veronika trives godt med å være ute i naturen, og har blitt veldig glad i natur-skjønne Telemark.

Babysangen er grunnet på tanken om at sangen og musikken er et godt redskap for tidlig kommunikasjon mellom foreldre og barn. Det er også et fint sosialt treffpunkt, både for barna og ikke minst foreldrene. Trosopplæringen i menigheten retter en stor takk til Veronika og Ida for friskt initiativ og godt gjennomført babysang i 2017!

Sissel, trosopplærer.

Dugnad på kyrkjegardane

Torsdag 20. april blir det dugnad på begge kyrkjegardane i tidsrommet 12-18. Det vil vere ein kyrkjetenar på kvar plass som styrer arbeidet. Du kan difor kome når du vil og vere så lenge du vil. Ta med rive - og gjerne ein nabo el familiemedlem og hjelp oss å gjere det fint på «kjørgardane» våre!

Me stiller med frisk luft og kaffe.
Helsing kyrkjevevja

Bø kino viser film hver dag i Gullbring kulturanlegg i Bø.

Sjekk programmet på

www.bokino.no

Se programmet og kjøp billetter på din smart-telefon. Last ned appen eBillett

fra Apple Store eller Google Play.

Lik oss på Facebook og få med deg alt som skjer! Meld deg på nyhetsbrev på våre nettsider.

AANAAS BYGGTJENESTER

Alt innen bygg.
Store og små oppdrag.
Snekkerarbeid, maling,
mur og riving.

Gratis befaring og pristilbud

Ring Ole
på tlf. 980 84 289

Min salme

Valgt av Jarl Olav Rugtveit

O bli hos meg!

Norsk salmebok (2012) nr. 818

Tekst: Henry Francis Lyte (1847)

Översettelse: Gustav Jensen (1913)

Melodi: William Henry Monk (1861)

Det er fasinerende å registrere hva som berører våre følelser med tanke på sang og musikk. For de av oss som har hatt ungdom i huset, kan sikket dele min opplevelse av at generasjonskløften i forhold til musikk kan være stor.

Nå er ikke kontrastene i salmeskatten vår så ekstrem som i populærmusikken, men like fullt blir vi berørt av forskjellige uttrykk og innhold. For noen er tekst viktigst, for andre er det det musikalske som skaper gode vibrasjoner.

Å velge ut en salme som min salme er ingen enkel øvelse. Det er mange salmer som en med tiden danner seg forhold til, og som har minner og opplevelser knyttet til seg. Siden det her blir pålagt en å velge en salme, faller jeg ned på *O bli hos meg*.

Jeg er veldig privilegert som har det yrket jeg har. Ved å arbeide i et begravellesbyrå, kommer jeg nært innpå mennesker i en utfordrende tid i deres liv. Ikke alle dødsfall har en stor tragedie forbundet med seg, men likevel er hver situasjon unik. I all sin ulikhet viser det seg ofte at felles for mange er søken etter trøst

og støtte viktig når dødsbudskapet og døden rammer. Denne søken etter trøst og hjelp er svært individuell, men mange finner trøst i musikk og støtte i det skrevne ord i ulik form.

Mange av salmene er skrevet for å gi oss mennesker noe å gripe tak i. De formidler et budskap som ved å tro gir oss en hånd å holde i når vanskelige tider rammer oss. *O bli hos meg* er salme med innhold og melodi som skaper en oppriktig bønn om Jesu nærvær i en ekstraordinær situasjon. For den døende er dette et rop til en høyere makt om tilstedeværelse når livet kommer til en ende. For de som sitter som tilskuer, en bønn om hjelp til å finne støtte og trøst i en av livets fundamentale endringer. *I liv og død og Herre, bli hos meg*. Kingo skrev at *sorgen og glede de vandrer til hope, lykke og ulykke gange på rad*. Vi kan ikke ha det ene uten

Henry Francis Lyte (født 1. juni 1793, død 20. november 1847) var en engelsk anglikansk prest og salmedikter. Hans mest kjente salme er «O bli hos meg» («Abide With Me»), som han skrev på dødsleiet i 1847.

Jarl Olav Rugtveit driver Telemark Begravellesbyrå, og han er epleprodusent. Han bor på Akkerhaugen.

det andre. Det er ikke mulig å føle glede dersom en ikke har følt sorg.

Livet byr på opphold i mørke rom. På slike steder er det god å finne noe som kan lede vei til den indre lysbryteren som gjør døren ut av mørket synlig. For meg er dette en slik salme.

Ved dødsfall blir frasen *-livet må gå videre* brukt ofte. Det kan være lettere sagt enn gjort.

GRENLAND FAMILIEKONTOR

Schweigaardsgt. 11, 3717 Skien

Åpningstid: kl. 08.00 – 15.00, mandag til fredag

Telefonvakt kl. 10.00 – 14.00 (onsdag kl. 10.00 – 11.30)

Telefon: 35 50 58 70

e-post: grenland.familiekontor@bufetat.no

Hjemmeside: www.familieliv.no

FAMILIEVERNKONTORET ØVRE-TELEMARK

Brødløsvegen 51, 3840 Seljord

Kontor i Seljord, Notodden og Rjukan

Timebestilling skjer til kontoret i Seljord hver dag mellom kl. 08.00 og 15.00.

Telefon: 35 06 88 50

e-post: familiekontoret.ovre.telemark@bufetat.no

Hjemmeside: www.vestfam.no

O bli hos meg! Nå er det af-ten - tid,
 og mør-ke- tti - ger — dvel, o Her - re blid!
 Når an - nen hjelp blir støv og du - ger ei,
 du, hjel - pe - lø - ses hjel - per, bli hos meg!

2 Snart svinner livets dag, det kvelder fort,
 og jordens lys alt mørkner og går bort,
 forandrings skygge følger tro min vei –
 o du som ei forandres, bli hos meg!

3 Hver time trenger jeg din sterke vakt,
 kun for din nåde viker mørkets makt;
 hvor skal jeg vandre trygt foruten deg?
 I mulm og solskinn, Herre, bli hos meg!

4 Når du velsigner, ei av frykt jeg vet,
 sår gjør ei ondt, gråt har ei bitterhet.
 Hvor er vel dødens brodd? Jeg frykter ei.
 Du som har seiret, Herre, bli hos meg!

5 O la meg se ditt kors i dødens gys,
 driv mørket bort og vær meg livets lys!
 Da skinner morgenrøden på min vei.
 I liv og død, o Herre, bli hos meg!

HVOR ER DETTE?

Rett svar på side 237

Organisasjonenes bruk av Helsing

Mange lag og organisasjoner i bygda bruker Helsing for å spre informasjon. Møter annonseres og referat forteller om det som skjedde. Det er flott.

Helsing's politikk på dette området er at slik informasjon er gratis, det faktureres ikke slik det gjøres med annonser for ting eller tjenester som er til salgs. Men Helsing er hele tiden avhengig av inntekter. Så vi håper at mange av våre brukere på dette området tenker at det kan være lurt å gi en gave til bladet. Da er det større sikkerhet for at Helsing fortsatt kan være en viktig informasjonskilde i bygda.

Gaver tas mer enn gjerne imot på kontonr. 2675 51 18949.

Ivar Solbu
redaktør

NYHUUS GARD

GARDSBUTIKKEN
er åpen hver dag 08 - 20

Norges beste eplemost
 honning • geléer • syltetøy • saft
 marmelade • granskuddsirup
 pesto • olivenolje • balsamico
 gaveartikler

Nyhuusvegen 9, 3810 Gvarv
 Tlf. 4040 4787
www.nyhuusgard.no, FB

Bratsbergbanekveld 15. mars i forbindelse med 100 årsjubileet

Nordagutu sambruksanlegg var stedet for jernbaneinteresserte onsdag 15. mars. Folk strømmet på, og salen ble mer enn full, nærmere 200.

Einar Kleivrud og Helge Markussen, godt kjente og dyktige lokalhistorikere.

Temaet var Bratsbergbanen, - ved lokalhistoriker Helge Markussen. Hans foredrag var interessant folkeopplysning. Bygging av jernbane i Norge og i Bratsberg amt spesielt, fra Eikonrød (Borgestad) til Notodden, var krevende. Skjæringer, fyllinger, tunneller, bruer osv. ga utfordringer, men for industriutviklinga i Norge var ingen utfordring for stor. Markussen fortalte at Bratsbergbanen var den raskest bygde jernbanestrekning i Norge, godt subsidiert av Norsk Hydro.

Etter foredraget var det rallarviser med Jon Jarle Haugen på trekkspill og sang av pensjonert jernbanemann og musiker, Nordagutus egen Leif Arne Thorstensen. De framførte "Olyckan på Skiensbanan" som tragisk forteller om en svensk anleggsarbeider som ble drept ved sprengningsarbeid i en tunell på Bratsbergbanen. Sikkerheten for anleggsarbeiderne var langt fra etter dagens forskrifter. Men anleggsarbeiderne var med på å bygge landet, og deres arbeid fortjener å løftes fram.

Det var god kaffepause med flotte, unge serveringsdamer som serverte. Forklærne deres var brukt i jernbanerestauranten, funnet fram fra Karin Vogslands "gjemmer". Hun hadde arvet dem etter svigermor Marta som jobbet på jernbanerestauranten i mange år. Det ble servert vafler etter oppskrift derfra, kaker og ei stor, fint dekorert sjokoladecake med påskrift "Nordagutu stasjon 100 år" gitt i gave fra Kiwi i Bø. Eplemosten var gave fra av Epleblomsten. Tusen takk til dem!

Ruth Solveig (Tulla) Slaaen hadde en interessant presentasjon av sin bestefar, Karl Hansen, som var den første og lengst "regjerende" stasjonsmester på Nordagutu stasjon (1917 – 1937). Oldebarnet, Terje Slaaen, leste en beskrivelse om hvordan forholdene var på arbeidsplassen og i bygda da Karl Hansen søkte stilling som første stasjonsmester. Det

Tani Vegheim (fra venstre), Inger Lise Eek, Malin Vogsland og Inger Lill Gampedalen stile i gamle forkle fra jernbanekaféen.

Jon Jarle Haugen og Leif Arne Thorstensen framførte rallarviser.

Ordfører Mette Haugholt og kultursjef Hilda Sørum.

ble blant annet. gitt opplysninger om hvor høy skatteprosenten var i kommunen og hvor langt det var til høyfjellet, 2 ½ times gange opp til Narefjell. Det er vel første og eneste gang Narefjell er benevnt som høyfjell.

Ole Thor Ripegutut intervjuet veteraner fra stasjonen. Det var trivelig gjensyn med Martin Bolstad, Einar Kolbu og Sveinung Flathus. De var kjente, hyggelige ansikter fra stasjonen i mange tiår. Mange andre tidligere ansatte på jernbanen var også til stede, og det ga kvelden en god historisk sus.

Til slutt viste Einar Flåtin noen ut-

valgte bilder. Han har samlet en mengde flotte, historiske bilder som vi bare rakk å få en liten smakebit av.

Det var hilsen fra kommunen ved ordfører Mette Haugholt og kultursjef Hilda Sørum og fra Sauherad historielag ved leder Eivind Lønheim og Norsk Jernbaneklubb i Telemark ved leder Andreas Faye.

Arrangør var. Nordagutu Vel i samarbeid med Sauherad historielag og kulturetaten i Sauherad. Takk til alle gode krefter som gjorde kvelden mulig.

Nordagutu Vel v/AR

Ole Thor Ripegutut intervjuer Martin Bolstad som jobbet på Nordagutu stasjon i 42 år

Fullsatt sal på Nordagutu sambruksanlegg.

KRAFTTAK FOR SANG

ET RIKERE LIV, ET RIKERE LAND GJENNOM SANG!

Sangskatten i Sauherad syngende kommune

Av forsongar Jorid Vale

Blåveispiken

*Jeg går og rusler på Ringerike,
på stille stier jeg sjelden går.
Da kommer mot meg en liten pike,
en lubben unge på fem, seks år.*

*Hun bærer blåveis i sine hender,
den første hilsen fra vårens muld,
hun møter meg som en venn hun kjenner
og står og smiler så tillitsfull.*

*Hun spør meg barnslig om jeg vil ha dem
for hun har plukket dem nettopp nå.
Så hvis jeg vil, kan jeg bare ta dem
si'r hennes øyne, de store blå.*

*Så rik en gave har ingen gitt meg
som denne dunbløte barnehånd,
Hun får no'n øre så hun kan kjøpe
litt sjokolade og dropps og sånn.*

*Hun løper fra meg med takk i blikket,
hun danser lykkelig på vårens vei,
hun løper fra meg men aner ikke
at det var hun som var god mot meg.*

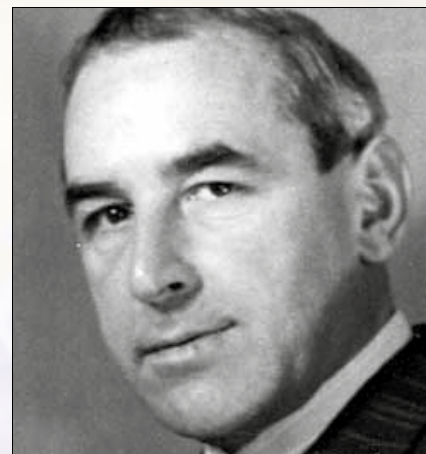
*Melodi: Kurt Foss/Reidar Bø
Tekst: Arne Paasche Aasen*

Alle har sine kjæraste sangar og kanskje også sine hemmelege blåveisplassar. Denne «Blåveispiken» plukkar sin blåveisbukett ein stad på Ringerike; «på stille stier jeg sjelden går» skriv Arne Paasche Aasen. Sangen fortel om eit verkeleg møte mellom forfattaren og ei lita jente på Ringerike for over 60 år sidan.

Helene Solbu voks opp i Haug mellom Hønefoss og Jevnaker, der Arne Paasche Aasen hadde hytte. Ho fortel at «Blåveispiken» var 3 år

eldre enn henne og alle i bygda viste at sangen handla om henne. Helene fortel at folka i Haug regna sangen som sin egen, som alle kunne og folk dikta også gjerne egne sangar på denne tonen til konfirmasjonar eller bryllup.

På Ringerike veks det mykje blåveis og den blir regna som nasjonalblomsten. Likevel fortel Helene at det var noko spesielt med blåveisen, alle trudde den var freda og hvis den voks i hagen, var ein redd folk

Arne Paasche Aasen (1901-1978).

skulle tru ein hadde henta rot i skogen. Men blåveisen har aldri vore freda les ho i dag. Da Helene flytta til Sauherad for mange år sidan var det vanskeleg å finne blåveis. Ho hugsar at ho fant blåveis første gong i vegkanten i Holtesvingen, men trur at den seinare må ha spreidd seg over heile bygda vår, for plutseleg dukka den også opp i hagen på Akkerhaugen, som ei gave. Et kjærte minne for Helene frå barndomen på Ringerike, er Bestemors bursdag 14.april. Da var det konkurranse mellom alle barnebarna om å være den første til å gje Bestemor blåveisbukett på dagen. Men fetteren til Helene ville aldri våga å gje blåveis til Arne Paasche Aasen, som han huskar som ein litt skummel mann, med lang mørk frakk og hatt!

Arne Paasche Aasen var født 18. juni 1901 i Steinkjer og døde 1. november 1978 i Oslo. Han var gjenom fleire år aktiv i Oslo Arbeider-

samfunn og Arbeiderpartiet, og var saman med komponisten Jolly Kramer-Johansen opphavsmann til fleire kjente arbeidarsangar som «Frihetens forpost» og «Vi bygger landet».

Hans kanskje mest kjente dikt er «De nære ting» og «Blåveispiken» som begge er tonesett og framført som viser av Kurt Foss og Reidar Bø. Han skrev også dei norske tekstane til «White Christmas» («Min barndoms jul»), «Edelweiss» og «My Favorite Things» («Sånt liker jeg best»).

Paasche Aasen er også kjent under pseudonym **Dorian Red**, og han publiserte fleire dikt under dette namnet i *Arbeiderbladet* i åra før og etter andre verdenskrig. Desse dikta var små rimkåserier med skrå sideblikk til dagens begivenheter.

Frå 70-årsdagen i 1971 mottok Paasche Aasen æresgasje av Arbeiderpartiet, LO og Tiden Norsk Forlag.

Når vi i «Krafttak for sang» har ønskekonsert på Bygdeheimen, Furumo eller Furuheim er det alltid ein som ønskjar seg sangen «Blåveispiken» og når me da kjem til nest siste verset, så syng me litt forskjellig alt etter kor gamle me er. Først skreiv nok Arne Paasche Aasen at jenta kunne «kjøpe til sine lokker et silkebånd», for dei ørene han gav henne. Men seinare var det nok meir forståleg at et barn på 5- 6 år ville kjøpe «litt sjokolade og dropps og sånn!» Uansett beskriv sangen eit vakkert møte mellom generasjonar og passar godt til generasjonsang i Sauherad syngende kommune.

Helsing for 50 år siden

SAUHERAD FRIVILLIGE SJUKE PLEIEFORENING

Årsmøte og fest i Hjuksebø skole onsdag 26.april kl. 18,30 Vanlige møtesaker. Til festen har vi vært så heldig å få diakon Kaare Hauge som taler. Soknepresten vil også delta.

Videre blir det sang av lærer Solveig Espelid. Bevertning.

Det blir tatt opp kollekt til Sjukepleieforeningen.

Alle er hjertelig velkomne!

Styret

SAUHERAD SOKN

Jeg vil med dette oppmode alle som har anledning til å være stede i menighetsmøte etter gudstjenesten søndag 30.april.

Dette møtet er som kjent lovbestemt, og menigheten vil der ha anledning til å uttale seg om da ting som har med livet i menighetens å gjøre.

Velkommen!

J. Berg

TELEMARK KYRKJEAKADEMI

Industriministaren, statsråd Sverre Walter Rostoft, vil tala i Notodden fredag 12.mai om kvelden kl.19,30 om: «Mennesket i industrialderen».

Møtestaden er Statens Sløyd- og Formingsskole.

Foredraget har truleg interesse for mange her i Kyrkjelydane.

Kommunene i Midt-Telemark går digitalt

Bø, Nome og Sauherad kommune starter med digital postutsendelse 20. mars

En offentlig løsning for sikker digital post til innbyggere er en sentral byggekloss i utviklingen av digitale tjenester. Digitaliseringsrundskrevet 2016 gir pålegg om at alle offentlige forvaltningsorganer som sender post til innbyggere skal benytte digital postutsending som førstevalg.

På bakgrunn av dette starter nå Bø, Nome og Sauherad kommune med digital postutsending til sine innbyggere. Dette skjer via KS SvarUt som er koblet opp mot Altinn, Digipost og e-Boks.

Hva betyr det for deg som innbygger?

- Samle post fra det offentlige trygt og gratis ett sted
- Tilgang til posten din der du er og når du vil
- Varsel på SMS eller e-post når du får brev
- Raskere svar og informasjon fra det offentlige
- Miljøvennlig og kostnadsbesparende for det offentlige
- Post fra private avsendere på samme sted

Howdan vil kommunen sende post digitalt?

1. Digital postkasse i e-Boks eller Digipost

For å motta digital post må du opprette en digital postkasse hos enten e-Boks eller Digipost.

Det er frivillig for deg å opprette, og du kan velge mellom to postkasser på samme måte som du kan velge mellom ulike banker og forsikrings-selskap. Du velger den postkassen som passer best for deg. Postkassene er likestilte og stiller begge strenge krav til sikkerhet. Brevet anses som levert i Digipost eller e-Boks, og vil ikke sendes på papir dersom det ikke åpnes.

2. Altinn

Har du ikke digital postkasse vil du få brev levert i Altinn. Hvis brevet ikke blir åpnet i Altinn innen to dager vil du automatisk få det på papir.

3. Reservasjon

Du kan også reservere deg mot kommunikasjon på nett. Du vil da fremdeles få viktig post fra det offentlige på papir. Les mer på www.norge.no/reservasjon

Trenger du hjelp eller lurer på noe?

Du finner informasjon om digital kommunikasjon på kommunens hjemmeside. Ved spørsmål ring oss eller send en epost så skal vi hjelpe deg så godt vi kan.

Bø kommune: 35 05 90 00 // postmottak@bo.kommune.no // www.bo.kommune.no

Nome kommune: 35 94 62 00 // postmottak@nome.kommune.no // www.nome.kommune.no

Sauherad kommune: 35 95 70 00 // postmottak@sauherad.kommune.no // www.sauherad.kommune.no

Nytt fra Bruno kantor

Palmesøndag, 9. april kl. 18.00: Konsert med pianist/sanger Gunnar Ajer i Sauherad kirke. På repertoaret står bl. annet salmer, religiøse folketonar, viser og egne sanger. I tillegg blir det en del fellessang. Gunnar formidler kristne sanger på en varm og inderlig måte, som går rett til hjertet. Gratis inngang, kollekt ved utgang til å dekke utgifter til denne konserten. Velkommen!

Velkommen til påskens gudstjenester:
Skjærtorsdag, Sauherad kirke kl. 19.00: Vi feirer nattverd og leser tekstene om det siste måltidet Jesus hadde med sine disipler. Musikkinnslag ved Hilda Sørum på fløyte, bl.a. musikk av Egil Hovland, mens vi rydder av alteret og går inn i en av kirkeårets mørkeste dager. Hilda bidrar også flere ganger i løpet av gudstjenesten. Prest er Anette Emilie Tøndel

Langfredag, Sauherad kirke kl. 11.00 (10.45): Pasjonsmusikk på orgelet siste kvarter før gudstjenesten starter. Etter vi har lest lidelseshistorien fra Lukas evangeliet forblir orgelet taus. Vi går ut i den stille lørdagen. Lise Mette Møllerbråten synger The Crucifixion av Samuel Barber. Prest er Anne-Inger Lunner

1. Påskedag, Sauherad kirke kl. 08.00: Morgensang, med mange flotte påskesalmer og oppstandelsestekster. Den beste starten på dagen! I år er det ikke påskefrokost på menighetshuset, men vi har kirkekaffe etter påskegudstjenesten i Nes. Ivar diakon og Bruno kantor.

1. Påskedag, Nes kyrkje kl. 11.00: Høytidsgudstjeneste! Vi feirer at kjærligheten er sterkere enn døden, med mange påskesalmer, oppstandelsestekster, festmusikk og forsangere. Vi starter gudstjenesten ute på kirkegården med å synge 'Deg være ære', Ingeborg Nævra Prestholt og Martine Grimsrud Engebretsen deltar med trompet fra kirketårnet. Kirkekaffe! Prest er Anne-Inger Lunner.

Ellers er det mulighet for å oppleve to flotte konserter i Nes kyrkje litt senere i april:

Søndag 23. april kl 18.30: Konsert med Elly – Ellen Marie Løkshid - med band. Kjent fra flere TV-opptreden. Hun har en utstrakt turnevirksomhet og får seksere. Tilstedeværelse, kjærlighet og savn –fredfullhet og harmoni - visjoner og drømmer, er noe av det Elly synger om i sine tekster. Av de store inspirasjonskildene referer hun til sangere hun opplever har en unik autentisk fremtoning, bl.a Ade-

Elly har konsert i Nes kyrkje 23. april.

le, Laleh, Lizz Wright, Joni Mitchell, Bonnie Raitt og norske Kari Bremnes. Inngang kr 200,-, barn og ungdom (16 år) gratis. Velkommen! Se også www.ellymusic.no

Mandag 24. april kl 19.30: Norsjø kammermusikkfests åpningskonsert "Møt artistane" Åpningstale ved stortingsrepresentant Geir Jørgen Bekkevold. Norsjø kammermusikkfest har de siste 2 år vist at de har ambisjoner om å presentere klassisk musikk på internasjonalt nivå. Og de lykkes med det! Dette blir en allsidig konsert hvor vi kan oppleve mange av årets musikere, som presenterer klassisk musikk fra 1500-tallet til 1980-tallet, musikk fra England, Frankrike, Russland og Norge. Inngang kr 250,-, gratis for barn og ungdom (19 år). Velkommen! Se hele programmet på www.norsjokammermusikkfest.no

EVENTYRMØST

**Vant 1. og 2. premie
i NM 2016**

Åpent etter kl. 17.00

Velkommen innom!

Karine & Anders
Nyhusvingen 28, Tlf. 909 40 728

Velkommen!

Kommunene i Midt-Telemark går digitalt

Alle husstander i Sauherad kommune har fått et brev fra kommunen med informasjon om at kommunen nå skal sende ut sin informasjon til befolkningen som digital post. Vi tok en prat med rådmann Åse Egeland og avdelingsleder Svein Taranrød om hva dette vil bety i praksis.

Sauherad komme begynte 20. mars å sende ut digitale brev til sine innbyggere. Rådmann Åse Egeland og avdelingsleder Svein Taranrød har store forventninger til denne ordningen.

Rådmannen presiserer at det er en nasjonal strategi at kommunene skal digitaliseres, men at det er rådmannen i den enkelte kommune som må ta initiativet til gjennomføringen. -Mye er allerede digitalisert, for eksempel må man gå inn på kommunens hjemmeside for å søke barnehageplass, sier rådmann Egeland.

-Det er flere hensiktene med å digitalisere utsendingen av brev fra kommunen. Det vil føre til større effektivitet og bedre kvalitet på de kommunale tjenestene. Brukerne vil

få raskere svar på sine henvendelser til kommunen, og dette er en rimeligere ordning enn å sende alt ut som tradisjonelle brev.

-Den enkelte må selv skaffe seg en digital postkasse, det er to å velge mellom: e-Boks eller Digipost. Har man digital postkasse så ansees brev for å være levert nå det er sendt til postkassa, og det vil ikke bli printet ut selv om det ikke blir åpnet. Har man ikke digital postkasse blir brevet sendt til Altinn. Da får man melding på SMS om at man har fått et brev. Blir brevet ikke åpnet innen to dager blir det automatisk skrevet ut på papir og sendt som vanlig brev til mottakeren, forklarer Taranrød.

Dersom man ikke ønsker å få brev og annen informasjon fra kommunen som digital post er det to muligheter. Man kan reserveres seg ved å gå inn på nettet på www.norge.no/reservasjon. Noen synes det er noe underlig at reservasjon mot det digitale skal skje på nettet. Mange av dem som ønsker å reservere seg har kanskje ikke tilgang til data. Da forsikrer Egeland og Taranrød at man kan kontakte kommunen for å få hjelp. Den andre muligheten, som er den aller enkleste, er å gjøre ingen ting. Da vil man få brevene fra kommunen i den vanlige postkassa, men

et par dager senere enn om det kom digitalt.

-Sikkerhetsnivået er det samme som det er i nettbanken, forsikrer rådmann Åse. - Man bruker sin bank-ID for å åpne brev i de digitale postkassene. Så det er viktig at man ikke mister eller låner bort kodebrikken. I Altinn får man en ny kode på SMS eller e-post hver gang man skal åpne et brev. Systemet er så sikkert at vi også kan sende gradert informasjon som digitale brev.

-Mer og mer i vårt samfunn blir digitalisert, særlig innfor offentlig sektor. Det er en nasjonal målsetting at digitalt skal være førstevalget. Det er derfor viktig at vi hjelper kommunens innbyggere til å bli digitale. Hvis noen vil arrangere kurs kan vi vurdere om vi vil støtte slike kurs. Vi må også oppfordre etater i kommunen, som har brukere med særlige utfordringer på dette området, om å vurdere hva de kan og bør gjøre for å øke kompetansen, sier rådmannen. -Har man ikke eget da-

tautstyr så finnes det datamaskiner i «det offentlige rom», for eksempel på kommunens servicetorg på kommunehuset på Akkerhaugen og på biblioteket på Gvarv.

-Det var Bergen kommune og Kommunenes Sentralforbund som utviklet ordningen med digital post for kommunen. I Telemark har Vinje og Siljan vært i funksjon i noen tid allerede, og de har gode erfaringer, sier Svein Taranrød. -Det er brev om opptak i barnehagen, byggesaker osv. som vil bli sendt ut digitalt. Brev som skal returneres til kommunen med underskrift vil foreløpig fortsatt bli sendt ut som tradisjonelle brev. Også regninger for kommunale avgifter vil bli sendt ut som før.

-Jeg har selv digital postkasse, og foreløpig er det ikke så mye som kommer der. Men det blir nok mer etter hvert, sier avdelingsleder Svein Taranrød i Sauherad kommune.

-is- assistert av Izel Suliman

**NORSJØ
SAG OG HØVLERI a/s**

3810 Gvarv
Tlf. 35 95 54 50 • Fax. 35 95 51 38
Epost: office@norsjosag.no
Trelast - Bygningsartikler

Ønsker du hjelp til gravstell?

Vi tilbyr stellavtale for
1.300 kr pr år.

Ta kontakt med kirkekontoret!

www.Fimex.no

Utstyr til frukt og bær dyrkere

**olav@fimex.no
Telefon 957 07 000**

Sauherad kommunes kulturpris for 2017 tildelt Kartfestivalen

En festival for alle

Søndag 26. mars ble Sauherad kommunes kulturpris for 2017 delt ut på Akkerhaugen stasjon, - lokalene til Akkerhaugen Rock-klubb. – Kartfestivalen, med sine fire gründere Bjørn Thore Andreassen, Jo Henning Kåsin, Øyvind Dag Dahle og Eva Rismo, var opplagte kandidater, sa ordfører Mette Haugholt da hun overrakte prisen. Mottakerne ble møtt med stående applaus!

-Det er lett å bli imponert over det Kartfestivalen har fått til siden starten i 2005. Festivalen har skapt sin egen stil, som er ulik alle andre festivaler, og den er verdens første hel-økologiske musikkfestival. Den er preget av stor bredde, - som treffer mange. Ledelsen er kjent for sin profesjonelle måte å behandle artistene på. På Kartfestivalen har man kunnet møte de gamle helter innen rockemusikken, men også helt nye og ukjente navn. Men fellesnevneren har vært høy kvalitet.

-Kartfestivalen har vært med på å bygge relasjoner i bygda. Gjengen bak festivalen har med sitt smittende engasjement og store positivitet gjort at det aldri har vært vanskelig å skaffe dugnadsfolk. Dette har vært en festival for alle, som har bevist at det går an å få det til på Gvarv, sa en rørt ordfører Mette Haugholt da hun overrakte prisen.

Pål Kleffelgård har samarbeid med Kartfestivalen i flere forskjellige sammenhenger, blant annet i forbindelse med Økoløftet Sauherad og VM på wakeboard på Norsjø Ferieland. – Det har vært en stor glede å samarbeide med dere, og jeg har utrolig stor respekt for det dere har fått til, sa Kleffelgård, - men også for dere som personer. Det er tydelig å merke at dere har stor respekt for hverandre. Dere er opptatt av at alle

Sauherad kommunes kulturpris 2017 er tildelt Kartfestivalen ved deres frie gründere. Fra venstre: Eva Rismo, Øyvind Dag Dahle, Jo Henning Kåsin, ordfører Mette Haugholt og Bjørn Thore Andreassen.

På diplomen står det:

For smittende engasjement, stor entusiasme og innsats for å bygge stolthet, identitet og miljøbevissthet, og for eventyrlige musikkopplevelser på internasjonalt nivå.

skal ha det bra, dere er utrolig dyktige og dere har veldig mye humor. Gvarv hadde ikke vært det samme på 2000-tallet uten dere!

Asle Åse fra idrettslaget Kjapp på Nordagutu fortalte at det skapte ganske stor oppstand i laget da det ble snakk om at de skulle gjøre dugnad under Kartfestivalen på Gvarv. – Men det ble ikke en vanlig dugnad, det ble øyeblikk av gøy,

harmoni og humor. Vi ble møtt på en så positiv måte at det aldri var vanskelig å skaffe folk til disse dugnadene. Vi er glade og stolte over det vi har fått være med på.

Også Anne Britt Hildrum fra Gvarv Idrettslag understreket all moroa man som dugnadsarbeider har hatt på Kartfestivalen.

Svanhild Dahl fra Norsjø Hotell sa at Kartfestivalen har betydd mye for næringslivet i bygda. – Vi har hatt de stor kjendiser på besøk, sa hun, - verdensstjerner jeg aldri hadde hørt om! Men etter hvert har også vanlige festivaldeltakere brukt hotellet til overnatting. Det er moro når noe skjer, Kartfestivalen har vært kommunens viktigste kulturarrangement, slo Svanhild Dahl fast.

Ottar Langåsdaalen hadde flere hatter, blant annet som aktiv på Akkerhaugen Rock-samfunn og som musiker. Han takket for alt Kartfestivalen har betydd for musikklivet i bygda, i distriktet og i hele Telemark.

Øyvind Dahle takket for prisen på vegne av Bjørn Thore, Jo Henning, Eva og seg selv. – Vi er stolte og glade, en kultur pris henger høyt. Takk også for alle gode ord, de har truffet oss rett i hjertet.

Øyvind rettet også en stor takk til sine samarbeidspartnere. – Vi kan kran- gel som bare det, men vi er så glade i hverandre at uenighetene går fort over. Problemet er bare at de tre andre ikke har like god musikksmak som meg! Vi er heldig som har blitt tatt så godt imot, både i lokalsamfunnet, i næringslivet, i kommunen, i fylkeskommunen og i pressen. Folk har trivdes med å skape noe sammen. Takk for all positivitet og arbeidsinnsats.

-Vi startet Kartfestivalen for å skape noe fint, og for å motbevise tesen om at det ikke går an å få til noe på Gvarv. Vi

Margit Vinjerui og Jan Birger Akerhaugen framførte den første sangen som Margit sendte til Kartfestivalen med håp om å få opptre. Og det fikk hun!

ville lage et sted der ungdom, og andre, kunne høre god musikk og der de også kunne få mulighet til å presentere egen musikk. Prosjektet skulle være miljøvennlig, og det skulle ha høy kvalitet.

-Det var Bjørn Thore Andreassen som hadde ideen og som tok initiativet. Han har en nydelig evne til å tenke stort og samtidig være realistisk og jordnær. Om vi andre har hatt behov for litt ferie og fritid innimellom så har han vært på hele tiden. Han har stor kompetanse og møtes med stor respekt i miljøet, både i Norge og langt utover landets grenser. Han er opptatt detaljer samtidig som han har den store oversikten. Han skaper entusiasme, energi og positivitet med sitt motto om at Alt er mulig. Uten Bjørn Thore hadde det ikke vært noen Kartfestival, slo Øyvind Dahle fast.

Som musikalsk innslag under utdelingen spilte og sang Margit Vinjerui og Jan Birger Akerhaugen. Blant annet framførte de den første demoen som Margit sendte til Kartfestivalen med håp om å få opptre. Og det fikk hun. –Det er nok kanskje en av grunnene til at jeg fortsatt driver med musikk, sa en beveget Margit.

-is-

Aktivitetsdag på Evju

Det var en fin dag for barna i Sauherad, som kunne gjøre mange aktiviteter. Denne dagen var det ikke så kaldt. Sola skinte og det er litt lysere med snø på bakken.

Tekst og foto: Izel Suliman

Det var en uke full av aktiviteter for barna, som kan lære mye.

Første dag i vinterferien begynte med å lære om beskyttelse mot brann. Med stor entusiasme fra veiledere på disse aktivitetene, ble barna mer og mer energisk.

På den andre dagen steg entusiasmen enda mer. Barna var opptatt med å leke noe som var spennende for dem. Barna lærte å spikke trebåter med kniv. Dette i tillegg til å lære og lage mat på bål. Interessene og entusiasmen var stor. Vi kunne se det i øynene til barna, fordi barn lærer veldig fort.

Fisk, poteter, gulerøtter og purre gjøres klart til grilling.

Etter å ha lært om hvordan man lager trebåter og forberede mat, startet en tur til Eventyrskogen. Full fart, hvem kommer først?

Da vi ankom fant vi ikke noen av barna. Vi ble nysgjerrighet! Etter hvert fant vi noen barn som klatret i et tre, og noen som så på blader fra trærne. Da innså vi at vi må lære av de unge for lære og være voksen.

Lederne begynte å forberede grillene for å grille maten barna hadde forberedt. Etter at leken i skogen er avsluttet, der barna oppdaget skogen gjennom lek og rollespill, og under oppsyn og veiledning av flere ledere, var barna sultne. Jeg hørte underlige lyder fra magene deres.

Barna returnerte til lavvoen og

God stemning i «snekkerbua».

Lavvoen i Eventyrskogen er et populært samlingssted.

Jorid serverte lapper til formiddagsmat.

starter å spise maten sin. Slik endte den begivenhetsrike dagen, full av glede for barna og de voksne.

Vi må ikke glemme å takke hver person som har bidratt til å sette et smil på ansiktet til barna, særlig veiledere og andre voksne som organiserer disse aktivitetene i Sauherad.

Egenpreparert smaker alltid godt.

Hallvard Gråtopp

– telemarkingen som leia opprør mot trældom og framandstyre

Hallvard Gråtopp er den mystiske helten frå Norgeshistoria. Han levde på 1400-tallet, ei tid med få skriftlege kilder. Det meste om han er ukjent. Men tradisjonen knyttar han til Vrålstad gard i Tørdal i Drangedal kommune. Drangedalane er stolte av dette og med god grunn. Dei framhevar han i samanheng med kultur, historie og reiseliv. I seinare år har ny forskning¹ visa at Hallvard truleg var sauhering.

Av Jostein Moen

Bakgrunn

I så fall kan historia ha vore omtrent som dette:

Hallvard blei født litt før år 1400 på Lindheim på Gvarv. Faren var Torer Ogmundson og mora var Margareta eller Gudrun Hallvardsdottir frå Klevar. Dei var døtrene til Hallvard Olavson på Vrålstad i Tørdal anneks i Drangedal. I voksen alder tok Hallvard Toresson dekknavnet Gråtopp og det er slik han er kjent frå historia.

Faren var prest i Sauherad. Faren hans var Ogmund Torleivson frå Lindheim. Ogmunds far heite Torleif Saksabjørnson. Torleif var drapsmann og er nemnt i et dokument frå 1337. Torleifs far og Hallvard Gråtops tippoldefar var Saksabjørn på Lindheim. Han er den første på Lindheim me kjenner navnet på.

Lindheim på Gvarv var ein stor og viktig gard i mellomalderen. Den ga navnet til den 4. og øverste skipreidal i Gjerpen prosti. Dei andre tre var Gjerpen, Bamle og Ulefoss. Lindheim skipreide omfatta bygdene Heddal, Sauherad² og Bø.³ Saksabjørn på Lindheim må ha vore født på 1200-tallet men ætta hans hadde nok sitte lenge på garden før hans tid. Folk der hadde familiebånd

til andre framstående slekter. Dei næraste var på Hem og Klevar lenger opp på vestsida av vassdraget.

På 1300-tallet var det ei stor ættestrid i Sauherad. Det ser ut til at konflikten gikk mellom øst- og vestsida av bygda. Striden førte til dokument som er bevara. Det eldste er ein dom frå 1337, 12 år før svartedauden som forandra så mykje. Her kan me lesa at Tord på Låvell og Erling på Haukvik sto mot Torleiv Saksabjørnson og hans slekt på Lindheim og Hem. Saken gjaldt «både gamalt og nytt» og Torleiv blei dømt til å gje 2 merker gull⁴ for drapet på Hallvard Erlingson. Den opprinnelege dommen var 1 mark gull, men bota blei ikkje betalt og den blei derfor dobla. Broren Bjørn Saksabjørnson var heller ikkje så grei. Han blei dømt til å betala 4 merker sølv til Geirmund Erlingson for øksehugg. Størrelsen på bøtene visar at dei involverte hadde status som tilsvara kongens hirdmenn. Dei var ikkje bare bønder men også adelsmenn.

Det ser ut til at den store ættestrida blei avgjort i lindheiminganes favør. Dei var mektigare og hadde betre forbindelsar. Etter svartedauden er det ikkje fleire dokument om saka. Derimot ser me at sønnen til Torleiv, Bjørn Torleivson, er sysselmann i perioden 1370-85. Han må ha vore ein gammal mann da han i 1397

ga Klevar til Margareta og Gudrun Hallvardsdottir frå Vrålstad i Tørdal.

Snekker Andres Moen dreiv og pusasa opp nistugu på Klevar i 1868. Bak ein vegg fant han eit pergamentbrev som visa seg å være frå 1399. Det var ei stadfesting av gåva to år tidlegare. Ein pensjonert sysselmann frå Lindheim ga Klevar på Gvannes til to systre frå Vrålstad. Dei flytta frå Drangedal til Klevar og slo seg til der.

Sysselmann Bjørn Torleivson, sønnesønn til Saksabjørn, hadde ein bror: Ogmund Torleivson. Blant barna hans finn me Bjørn og Torer Ogmundson. Begge blei prestar og begge fant seg koner⁵ på Klevar: Margreta og Gudrun Hallvardsdottir frå Tørdal. Det var den gamle onkelen deira, sysselmannen, som hadde gitt dei Klevar. Torer Ogmundson er omtala som prest i Sauherad i år 1400. Han fikk sønnen Hallvard Toresson ein gong på den tida.

Opprøret

Hallvard Toresson voks opp som medlem av den mektige Lindheimætta. Men forholda i Norge var ikkje som før. Tippoldefaren Saksabjørn var ein bygdehøvding på 1200-tallet. Forfedrane hans hadde kanskje vore lokale kongar i heidensk tid, før rikssamlinga. Ein av sønnesønnene, Bjørn Torleivson, var sysselmann i nokon tiår etter svartedauden. To av oldebarna, Bjørn og Torer, var prestar rundt år 1400. Men da sønnen til Torer, Hallvard Toresson, kom til skjels år og alder oppdaga han at mange karriereveggar var stengt.

Kongen satt i København og det var i hans interesse å styre Norge med folk som var lojale mot han. Derfor blei både verdslege og geistlege embete gradvis fylt med utlendingar: danskar og tyskarar. For folk flest var ikkje dette særleg viktig.⁶ Men fordi statsstyret satt langt

Hallvard Gråtopp utenfor Nes kyrkje, tegnet av Marianne Johansen.

unna i Danmark blei også statens kontroll svak. Futen var skatteoppkrevar med konglege maktmiddel og få begrensingar. Allmugen lærte fort å hata desse utlendingane. Det gjorde nok også Hallvard Toresson, men for han sto meir på spel.

På 1400-tallet blei virkningane av folketapet i Svartedauden stadig klarare. Den norske adelen kom under sterkt press. Inntektene frå jordegods minka og tilgangen på embete krympa. Den fåtallige høgadelen blei inngifta i svenske og danske slekter, og klarte ikkje lenger å føre ein sjølvstendig norske politikk. Lågadelen, slik som lindheimslekta, fortsatte som lokale og regionale leiarar men dei var ikkje lenger aktørar i rikspolitikken. Mangelen på embete bidrog til økonomisk og sosial utarming av lågadelen.

Hallvard Toresson mislika denne utviklinga. I 1436 blei han med i opprøret til Amund Sigurdsson Bolt frå Våler i Østfold. Dei samla folk frå heile Oslo bispedøme og gjekk mot Oslo. Der inntok dei bispegarden og det kom til forhandlingar med høvedsmannen på Akershus, Svarte Jøns frå Skåne. Seinare blei riksrådet og opprørsmennene einig om felles krav til kongen. Det viktigaste punktet var at kongen ikkje meir skulle

tilsetta utlendingar som embetsmenn i Norge, verken verdsele eller geistlege. Bare dei som var norsk gift «vil me ha, tole og lide i deira levedagar» men dei skulle ikkje ha noko makt. Andre krav var norsk riksførstandar, norsk mynt, skattelette og tilbakeføring av det norske riksesgelet frå Danmark.

Det må ha komme lite ut av desse krava. Amund Sigurdson Bolt blei drept og ellers blei alt som før. I 1438 starta eit nytt opprør, først i Lindheim skippreide og snart i heile nedre Telemark. Hallvard Toresson steig fram som leidar under navnet Hallvard Gråtopp. Han samla opprørsmennene etter at våronna var unnagjort. Først angreip dei Mæla ved Skien, garden til den forhatte danske futen Herlaug Pedersen. Ingen blei drept men garden blei plyndra. Så gjekk flokken til Gråtopp mot herresetet Brunla på Brunlanes. Her satt futen Jusse Jakobs-son, enda ein upopulær danske. Det var også garden til kongens mann Olav Bukk, som ikkje var heime, og mor hans. Igjen blei det plyndring og ødelegging. Fleire blei skamslåtte men ingen drept.

Deretter bar det mot Oslo. Mange slutta seg til, og det må ha vore ein relativt stor bondehær som nærma seg hovudstaden i juli 1438. Dessverre for telane og dei andre var Olav Bukk nå høvedsmann på Akershus. Han var ung og handlekraftig og hadde dessutan ein personleg grunn til å knuse opprørsflokkene. Landsknektane hans var profesjonelle soldatar med armbrøst, mens bøndene til Hallvard Gråtopp bar spyd, krigsøks og kanskje sverd. Dei hadde ikkje møtt motstand på vegen mot Oslo, og nå slo dei leir ved Frogner. Derifrå var det ein passeleg dagsmarsj inn til Oslo under Eikaberg. Rettig nok måtte dei forbi Akershus, men festninga hadde spela lita rolle under opprøret 2 år

tidlegare, og Halvard Gråtopp var ikkje uroa.

I grålysinga dagen etter gjekk Olav Bukk og landsknektane til angrep. Hallvard Gråtopp klarte ikkje å samla folka sine til felles motangrep. Fleire falt for dei langtrekkande armbrøstpilene, og resten flykta. Hallvard visste håssen det hadde gått med Amund Sigurdsson Bolt to år før. Han visste også om drapet på opprørsledaren Engelbrekt Engelbrektson i Sverige. Hallvard visste at han absolutt ikkje måtte falle i hendene på fienden, og han drog seg unna saman med dei andre.

Bot og bedring

Olav Bukk følgte etter opprørsflokkene mot Telemark, og den høsten blei dei nærmaste bygdene i nedre Telemark herja av landsknektane frå Akershus. Våren etter, i 1439, kom det fleire brev til den opprørske allmugen. 3. mars påla biskop Jens i Oslo prestane i Gjerpen prosti om ikkje å halde messe for eller gravlegge soknemennene sine før dei hadde forlika seg med Olav Bukk. Biskopen lyser telene i bann. Men da hadde allerede folka i dei tri nederste skippreiene, Gjerpen, Ulefoss og Bamle gått med på å betala skadeerstatning. Der hadde dei følt Olav Bukks raseri høsten før.

Men skippreida til Halvard Gråtopp, Lindheim, ga seg ikkje så lett. Derfor skreiv prost Hjarrand Toraldsson brev til allmugen i Heddal, Sauherad og Bø 23. mars.⁷ Han hadde vori prest i Sauherad og kjente godt til folket der.⁸

«De skal veta, kjære vener og allmuge, at de står dykk alle stor skade føre både på sjel og lekam om de ikkje meir audmjukt enn til nå, og med bot og betring, straks gjer opp for det oppløpet de gjorde i fjor saman med Hall-

vard Gråtopp. De skal veta at det same som nå blir kravd av dykk, har dei lova å betala i Gjerpen skippreie, i Bamle og likeeins i Ulefoss skippreie, for hugs at det var de som byrja oppløpet og som all denne striden er komen frå. Olav Bukk vil gje dykk nåde og miskun, og på ærlege menns bøn har han sett ei lita pengebot. Kvar mann i Telemark, rik og fattig, gamal og ung, både den som heime satt og den som med Gråtoppen gjekk, skal gje Olav Bukk ei ku eller tri hudar eller to gilde, gode mårskinn eller to gode gaupeskin, og det skal vera betalt i Skien seinast marimess⁹.»

27. april 1439 skreiv så Olav Bukk til telene og inviterar dei til møte i Oslo. Han vil også veta meir om opprørsleiarer: «Likeså skal de veta kjære vener, at eg ikkje har full greie på kven denne røra og missemja er komen frå, derfor bed og rår eg dykk at de peikar han ut så snart desse gode menn kjem saman.» Olav Bukk døyde like etter, og det blei ikkje noko av møtet i Oslo den sommaren. Likevel gav folket i Lindheim skippreide etter for erstatningskrava og kunne sidan leva utan trugslar frå familien til Olav Bukk. Men Hallvard Gråtopp var ikkje å finne.

Olav Bukk ville ha tak i Hallvard Gråtopp våren 1439, nesten eit år etter opprøret. Det viser at han overlevde marsjen mot Oslo. Etterpå betala omsider telane erstatning og Olav Bukk døyde. Staten var langt borte og det var ingen som lenger hadde sterke interesser i å finne denne Gråtoppen. Det hadde heller ikkje vore så lett om nokon hadde prøva. Stormannsætta på Lindheim satt like trygt og dei kunne verna sine egne. Gvarv var sentrum i Lindheim skippreie der oppstanden hadde starta. Så sjølv med dekknavn var det for farleg for Hallvard Toresson Gråtopp å bu der.

Derfor drog han til morfarens gard Vrålstad i Tørdal og Drangedal. Der hadde han familie og levde i mange år etter dei dramatiske hendingane i 1436-38. Han blei aldri tatt eller stilt til ansvar for opprøret han hadde leda. Tørdal var ein avkrok i utkanten, men Hallvard kjente seg ikkje heilt trygg. Nokre kilometer sør for Vrålstad fant han eit forsvarsanlegg frå folkevandringstida, ein bygdeborg. Her gjorde han forberedelsar til å stoppe eit angrep som aldri kom. Men plassen blei seinare heitans Gråtoppplottet.

Historia

I 1740 gjekk det ut bod frå København til alle sokneprestar om å skrive ned gamle segner frå bygdene sine. Frå Drangedal skreiv presten Meldahl om Vrålstad i Tørdal. Der skulle det i gamal tid ha budd ein stormann kjent som Herren Halvor. Det gjekk mange historier om Herren Halvor. Det fans også ein signetring og ei kiste med dokument som skulle ha tilhørt han. På 1800-tallet kobla historikaren Ludvig Daae desse fortellingane saman med Hallvard Gråtopp. Seinare historikarar har stort sett gjentatt Daaes påstandar, og slik har historia om opprørshelten Hallvard Gråtopp frå Drangedal festa seg.

1400-tallet var ikkje ei god tid for norsk nasjonal sjølvkjensle. Styre og stell glei ut av norske hender og blei overtatt av utlendingar. Det danske fustestyret var grundig hata. Kulturen låg nede og næringar som bergverk og trelast tilhørte framtida. I Norgeshistoria er derfor Hallvard Gråtopp eit glimt av lys i eit elles mørkt århundre. Han kjempa for norsk sjølvråderett og mot maktmisbruk og framandvelde. Han var den fremste av ei rekke telemarkingar som nekta å bøye nakken for den danske statsmakt langt unna.

Hallvard Gråtopp var villig til å kjempe for friheten. Det same vilja tok telene 100 år seinare da dei reiste seg mot kongeleg tvang og tyske bergmenn. Telemarkingane er kjente for denne uviljen mot å la seg styra utanfrå. Telemark var det siste området i Sør Norge som kom under sentral kontroll. Denne arrige sjølvstendetrongen kjem til uttrykk i krigsøksa i fylkesvåpenet og i navnet til avdelinga med Norges einaste profesjonelle soldatar: Telemarksbataljonen. Derfor skjønar me at drangedølane gjerne vil gjera Hallvard Gråtopp til sin mann. Han har fått minnesmerke i Drangedal og han blir framheva i kultur- og reiselivssamanhengar.

Hallvard Gråtopp budde på Vrålstad i Tørdal den siste delen av livet, kanskje fleire tiår. Men han var Sauhering og Gvarvianar frå Lindheim. Historikaren Claus Krag har granska kjeldene

til Ludvig Daae og konkludera med at det ikkje fins haldepunkt for påstanden om Gråtopp frå Drangedal. Seinare har Birger Kirkeby gjort ei grundig vurdering av alle dokument som kan belyse problemet Hallvard Gråtopp. Han kjem til at dei tilgjengelege kjeldene ikkje gir grunnlag for sikre slutningar om Gråtopp's heim plass, men det er svært sannsynleg at han var frå Lindheim. Eg har bruka Kirkebys arbeid i denne artikkelen, men hans faghistoriske forbehold er utelata og nokre detaljar er dikta til. Likevel er denne framstillinga så nær me i dag kan komma sannheten om Hallvard Gråtopp.

Opprørshøvdingen frå Lindheim fortener å minnas med heider i heimbygda.

(Viktigste kilde for artikkelen er Birger Kirkebys bok frå 1995)

• rørleggerarbeid • flislegging • muring m.m.

Totalrehabilitering av bad!

Har du en badedrøm?

Vi oppfyller den...

Vi kommer på befaring eller ta gjerne en tur innom oss for en prat. Planleggingen ordner vi sammen og gir dere uforbindelige tilbud.

AUNE RØR

3810 GVARV • Tlf.: 35 95 58 00 • Fax: 35 95 63 04

Fagområder:

- ✓ Sanitæranlegg
- ✓ Varmeanlegg
- ✓ Pumpeanlegg
- ✓ Service oljefyr
- ✓ Kjerneboring

Bademiljø

VÅR KYRKJELYD HAR MISJONSAVTALE I

THAILAND

DETTE ER DE MED PÅ I THAILAND

Å formidla nåde og tru

Då det gjekk opp for meg at eg hadde fridom til å velja og at Jesus er den sterkaste, var det ikkje vanskeleg for meg å bli kristen og forlata min gamle religion.

Når buddhistar blir kristne, opplever dei først og fremst å få eit personleg forhold til ein levande Gud. Dei fleste er opplærde til å tru at det er egne gjerningar som tel for det neste livet. Nåde er eit ukjent omgrep. På landsbygda er det også mange som praktisere åndetru.

Saman med NMS er de med på å dela trua på Jesus og formidla nåde i eit land der alt handlar om at ein får som fortent.

Å læra opp lekfolk

Kyrkja har ikkje nok prestar og er heilt avhengig av medlemmer som kan leia lokalkyrkjelydar i Nord- og Nordaust- Thailand.

Saman med NMS er de med på å gi kurs og opplæring til vanlege folk i kyrkjelyden slik at dei kan ta leiaransvar.

Å utrydda fattigdom og kjempa mot urett

Sjølv om Thailand er eit rikt land, lever mange i stor fattigdom. Dei veit ikkje om morgonen om dei klarer å skaffa mat til seg og familien i løpet av dagen. Dei leitar der andre kastar ting og finn noko å selja for å få råd til det mest nødvendige.

Saman med NMS er de med på å betra oppvekstvilkår for born og unge gjennom barnehage og dagheim i slummen, mødreheim og stipendordningar for fattige born.

Oppfølging frå NMS

E-post til kyrkjelyden tre gonger i året. Film/powerpoint ein til to gonger i året. Eiga side for kyrkjelyden på www.nms.no. Eventuelle besøk på førespurnad.

Kontaktinformasjon

Tlf: 51 51 61 00. E-post: info@nms.no.

Postadresse: Boks 226 Sentrum, 4001 Stavanger.

Adresse til lokal informant ligg på kyrkjelyden si side på www.nms.no.

FAKTA OM THAILAND

Populært kalla «Smilets land». Nesten 70 millionar innbyggjarar. Veldig fruktbart. Stor eksportør av ris. Religion: 94 prosent buddhistar, 0,7 prosent kristne.

KVA GJER NMS HER?

NMS samarbeider med Den evangelisk lutherske kyrkje i Thailand (ELCT), etablert i 1994. NMS starta arbeid i landet i 1976. Det er stort behov for opplæring. Saman med kyrkja yter NMS støtte slik at born og unge får ein betre start i livet og høve til å gå på skule. Unge mødre får også hjelp i ein vanskeleg livssituasjon.

Formiddagstreff på Nes menighetshus i 30 år

Mange ville være med å feire!

-Det er noe befriende uansvarlig med å invitere til jubileumsfest på en tirsdag formiddag. Det er godt å få være med på slik uansvarlighet, sa prost Asgeir Sele da han holt festtale på Formiddagstreffets jubileumsfest tirsdag 14. mars. Allerede før Nes menighetshus sto ferdig høsten 1986 var ideen om samling med andakt på formiddagstid unnfanget. Første treff ble holdt i mars 1987, og siden har man holdt på med samlinger to ganger i måneden. Trolig har det vært ca. 600 Formiddagstreff!

-Det har skjedd mye på 30 år, fastslo Asgeir Sele. – Selv var jeg russ i 1987, da stoppet togene fortsatt på Gvarv stasjon, og det meldes om at mange møtte fram til salg hos Sønstebø i Bø. Helsing var i ferd med å bli Sauherad kommunes viktigste informasjonskilde. Nes skytterlag og Sauherad skytterlag slo seg sammen til ett skytterlag, og Gvarv Turlag ble stiftet. (nyere forskning viser at det siste faktisk skjedde allerede høsten 1986, red. merknad). Men ved et jubileum skal man ikke bare se bakover, man må også skue inn i framtida. Der se vi mot en kommunesammenslåing. Det kan gå veldig bra, men det kan også gå helt galt! Men hvis vi som bor i Bø kan få gå på Formiddagstreff på Nes menighetshus, så skal heller dere i Sauherad få lov til å bade i Gullbring.

-Ved et jubileum er det naturlig å sette fokus på begrepet tid, som vi vel opplever at går fortere og fortere. Og det er jo sant, det er bevist! Hvis et barnebarn og en bestefar skal vente på noe som skal skje neste

Det skal smøres mye mat til en stor jubileumsforsamling.

sommer så må barnebarnet kanskje vente 1/5 av livet sitt, men for bestefaren er det bare 1/70 av livet. Min profeti er at om 30 år vil Formiddagstreffet fortsatt være der, og de vil fortsatt være gode for menneskene i bygda. I Brundtland-rapporten fra 1983 ble vi kjent med et nytt begrep: bærekraftig utvikling. Formiddagstreffene står for en utvikling som er bærekraftig inn i framtida.

-Kirkefader Augustin omtaler evigheten, ikke som en uendelig mengde av tid, men som mangel av tid. Tida er en del av skaperverket,

Ca. 80 mennesker ville være med å feire Formiddagstreffets 30 årsjubileum!

for Gud finnes ikke tid, bare eksistens. I himmelen, der alt skal være godt, er det altså ingen jubileumsfester, derfor får vi gjøre det så godt vi kan nå, sa prost Asgeir.

Ordfører Mette Haugholt syntes det var godt å være på jubileumsfest. – Det står respekt av å holde på i 30 år. Det er tydelig at byggingen av Nes menighetshus ga mye inspirasjon til godt menighetsarbeid. Da ble det skapt fellesskap og aktiviteter, og det er viktig for alle. Formiddagstreffet er med på å gi kom-

-Det er noe befriende uansvarlig ved å legge en stor jubileumsfest til blanke formiddagen på en tirsdag, sa prost Asgeir Sele i sin festtale.

Ordfører Mette Haugholt understreket i sin hilsen at fellesskap og aktivitet er viktig for alle.

munen mangfold, et mangfold som alle setter pris på, sa ordføreren. Hun overrakte et maya-tre, en gratis stemming av flygelet på menighetshuset, og en gavesjekk som kan brukes til å kjøpe et programinnslag.

Marit Berge er musikk lærer i Bø, mens Janne Brudvik Villa er musikk lærer i Sauherad. De hadde satt

Janne Brudvik Villa (ved flygelet) og Marit Berge ga en flott konsert med klassiske og romantiske sanger som en del av jubileumsfesten.

I tillegg til flotte smørbrød ble det servert bløtkake på jubileumsfesten.

Bjørn Holta er styreleder for Nes menighetshus. Hans gave var at Halvor Kleppen til høsten skal komme å fortelle om Snowshoe Thompson.

Soknerådsleder Lillil Bergan (t.h.) takk alle de frivillige for innsatsen gjennom 30 år. Hun overrakte en gave til Formiddagstreffets kasserer Reidun Haugen: et besøk av sangeren Gunstein Draugdalen på Formiddagsjuletreffet i januar 2018.

sammen et program med sanger fra romantikken. De startet med Fola, fola blakken fra Edvard Griegs Barnlige sange. De var også innom komponistene Franz Schubert, Robert Schumann og Johannes Brahms.

Lillil Bergan er leder av Sauherad og Nes sokneråd. Hun takk for alt frivillig arbeid som Formiddagstreffet representerer. – Mange er engasjert på kjøkkenet, med tilrettelegging og i det å lage program-innslagene. Tusen takk til alle som står på, og som skaper denne viktige møteplassen der man kan spise sammen med andre, får oppleve god kultur og blir møtt av Guds ord.

Flere andre kom også med hilsener: Bjørn Holta som er leder for styret for Nes menighetshus, Erling

Jakobsen som er diakonirådgiver ved Agder og Telemark bispedømmekontor, og tidligere sokneprest Berit Bjørnerud. Reidun Haugen ga noe glimt inn i Formiddagstreffets historie, og Ivar Solbu viste bilder fra sommerturene til Formiddagstreffet.

På jubileumsfesten ble det tatt opp en gave til menigheten i Mustamäe i Tallinn. Den lille menighe-

ten skal bygg et nytt og flott kirkebygg. Tallinn kommune har bevilget 1,5 millioner Euro, men det er under forutsetning av at menigheten selv greier å skaffe de resterende 550 000 Euro som trengs for å bygge råbygget. Fra jubileumsfesten ble det sendt ca. kr. 7.500,-

*Tekst: Ivar Solbu
Foto: Izel Suliman*

Diakonirådgiver Erling Jacobsen hilste fra biskop Stein Reinertsen.

Ivar Solbu viste bilder fra alle sommerturene fra år 2000 og fram til turen til Tuddal i juni i 2016. Sommeren 2017 går turen til Porsgrunn og Stavern.

Berit Bjørnerud var med på mange Formiddagstreff i sin tid som sokneprest i Sauherad. –Formiddagstreffet er et sted for godhet, sa hun.

Mange er med på å skape Formiddagstreffet. Alt det praktiske arbeidet går på omgang mellom fire gruppe. Alle de frivillige fikk hver sin hvite rose.

Festdager med GEIRR

Prosjektet KRAFTTAK FOR SANG – Sauherad syngende kommune – hadde besøk av visesangeren Geirr Lystrup i første uke av mars. I løpet av et drøyt døgn holdt han fire konserter.

Geirr Lystrup og Kraftkoret.

Den første var en ettermiddagskonsert på Nes menighetshus. Her sang han sammen med et lite orkester og Kraftkoret, - et sangtilbud i Kulturskolen for elever på mellomtrinnet. Dagen etter sang han på Sauherad bygdeheim. Det var en generasjonskonsert for barn fra Gvarv barnehage og beboerne på bygdeheimen. Så gikk han over veien og holdt konsert for alle barna fra 1. til 7. klasse på Sauherad barne- og ungdomsskole. Om kvelden var det igjen åpen konsert, denne gangen på Evju bygdetun.

Geirr Lystrup er glad i å leke med ord. Mange av tekstene hans er preget av humor og ordspill. Men her er også lyriske og vare tekster. Han kommuniserer på en uanstrengt og naturlig måte med sitt publikum,

enten de er unge eller gamle, - eller ette eller annet sted imellom.

-is-

Geirr uttrykte stor beundring for orkesteret som var sammensatt for anledningen: *Even på gitar, Trond på fiolin og Hilda på fløyte.*

Konfirmanter i Sauherad og Nes sokn

Våren 2017

Nes kyrkje lørdag 6. mai kl. 11.00:

Sondre Espeseth
Solveig Kristine Fredriksen
Andres Evan Duncan McGowan
Ida Aasen Haug
Kristina Sandberg Haugland
Maylen Angre Johnsen

Nes kyrkje lørdag 6. mai kl. 13.00:

Martine Vinje Knutsen
Andrine Roe Kåsin
Celine Roe Kåsin
Hanna Versto Roheim
Syver Grimstad Strand

Sauherad kirke

lørdag 13. mai kl. 11.00:

Lars Fredrik Høgetveit Hansen
Eirik Gunnestad Hekkli
Lars Eivind Hustveit
Nora Horne Høgstad
Caroline Eriksen Kisfoss
Adrian Eide Langekjend
Marius Berglund Svanlund
Christian Lindheim
Ingrid-Amalie Olaussen Skarseth
Marsella Sibathu Tadese
Anne Tørnes
Heidi Helgen Aasen
Vilde Helgen Aasen

An advertisement for the law firm Kåsa & Nilsen. It features a photograph of three women sitting around a table in a meeting. A circular graphic on the left says "Nytt advokatfirma i Bø!". The firm's logo, a stylized 'K' inside a square, is in the center. To the right of the logo, the text reads "ADVOKATENE" and "Kåsa & Nilsen". At the bottom right, the phone number "Tlf. 35 95 35 00" and the website "telemarksadvokatene.no" are listed.

Sangkveld på Sunds bedehus

En fredagskveld i måneden fylles Sunds bedehus av sangglade mennesker. Sentrale aktører er Evangelievennene og Sunds-musikken. Men alle som kommer er selv med i sangen. Og det er god tid til prat, kaffe og gode kaker.

På sangkvelden i mars innledet Grethe Sunde med å lese den lille Bibel, Johannes 3, 16. – Dette handler om Guds kjærlighet, og at Jesus vil være med oss hver eneste dag. Bibelfverset sier også at det er to utganger fra dette livet.

Evangelievennene sang flere sanger, de fleste hadde Ivar Øvrebø laget selv, men de sang også sanger av Åge Samuelsen. Til en av sangene Øvrebø hadde laget tekst til hadde han lånt en melodi av Buck Owens. Gruppen framfører også instrumentalmusikk. Blant annet fikk forsamlingen høre *O, store Gud* i Shadows-utgave.

Sundsmusikken består av åtte sangere, noen med gitar, og med musikere på bassgitar, trekkspill og el.gitar. De synger mye om nåde,

Sunds-musikken gleder mange med sin sang og formidling.

Ivar og Gunhild Øvrebø utgjør Evangelievennene sammen med Tom Endre Øvrebø og Kjell Magne Ingolfsrud.

blant annet i sangen *Hele himmelen er åpen over meg*.

Kveldens andakt handlet om fastetidens to retninger. Den første retningen er innover mot mitt eget liv. Hvor er jeg, hvor vil jeg, hva skal til for å komme dit? Fastetiden utfordrer oss til ettertanke og bønn. Men det er også en bevegelse utover mot mine medmennesker. Hva kan jeg gjøre for å møte menneskers behov for mat, vann, helsehjelp og omsorg. Og de to bevegelsene er gjensidig avhengige av hverandre.

Gode hjemmebakte kaker og store mengder kaffe hører med. Og god prat rundt bordet. Og årsalg med masse flotte gevinster.

Alle fikk med seg velsignelsen ut i kveldsmørket.

-is-

24.-29. april 2017
er det duket for Sagavoll sin

JOBBUKE!

Trenger du noen til å male huset, rake løv eller vaske vinduer?

Vi på Sagavoll folkehøgskole setter av en uke hvert år til å være ute og jobbe i nærmiljøet. Inntektene går til Sagavoll sitt solidaritetsprosjekt; Prosjekt Øst-Afrika, Tanzania. Prosjektet heter TAHEA (Tanzania Home Economics Association) og er et samarbeid med Strømmestiftelsen. Hovedfokus i prosjektet er utdanning av barn og unge, derfor bygger de årlig flere skoler. En annen viktig del av prosjektet er opprettelse av ungdoms- og spare/lånegrupper. Dette er et allsidig og godt etablert prosjekt, der hele samfunnet er engasjert og får ta del av godene.

Alle elevene er klare for å ta i et tak, og vi trenger jobber!

Fra mandag 24. april til lørdag 29. april har du mulighet til å sikre deg god arbeidskraft fra Sagavoll. Dette kan være alt fra vårrengjøring i hage og hus til maling, baking og vask av vinduer. Alt er av interesse. Minstetaksten per time er 100 kr.

Er du interessert?

Ta kontakt med oss på telefon 412 62 442 eller 481 55 937.

NB! fra 20.3 til 27.3 kan vi nåes på tlf 916 89 896

Eller på e-post: o-afrika@sagavoll.no

BARNAS DAG er lørdag 29. april kl. 11.00 – 13.30 på Sagavoll Folkehøgskole. Velkommen

Årsmøte i Sauherad Diakoniforening 9. mars

Møte som gjorde sterkt inntrykk

Det ble et sterkt møte med en av disse som vi vanligvis hører om som tall i en statistikk. Omad Suleiman fra Darfur i Sudan fortalte om sin dramatiske flukt fra krig og konflikt, over Middelhavet, gjennom Europa og fram til et trygt, om nødvendigvis ikke enkelt, liv i Telemark. På Sauherad Diakoniforenings årsmøte fortalt han sammen med Torunn Haukvik Minnesjord fra Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA).

Torunn Haukvik Minnesjord levde sine første år på Akkerhaugen, men flyttet tidlig til Skien. Hun er utdannet bioingeniør og var misjonær i Etiopia en del år. – Så jeg har prøvd det å være innflytter i annet land, sa Torunn. Siden 1999 har hun arbeidet i KIA i Skien.

Omad Suleiman er født i 1996 i Darfur-provinsen i Sudan. Han hadde fire søsken. Familien var bønder, de hadde kyr, sauer og geiter, - og en kamel. Som barn hadde han oppgave med å være gjeter og også å passe på lillesøster.

I 2003 kom krigen til Darfur. Omad våknet ei natt av bombenedslag i nabolaget. De rømte ut av huset, og ut av landsbyen. De fulgte strømmen av mennesker, men i et veikryss ble familien splittet. 6 åringer Omad var plutselig alene i verden, og det gikk mange år før han igjen hadde kontakt med noen fra sin egen familie. Men nokså snart fikk han vite at hans far ble drept denne natta. Familien mistet alt de eide, okkupantene brukte «den brente jords taktikk».

Omad fikk hjelp av ei snill dame, og de kom til en flyktingleir. På veien ble han båret enkelte stykker av mennesker i følget. Det var mange som var

Omad Suleiman hadde en svært sterk historie å fortelle. Her er han sammen med Torunn Haukvik Minnesjord (t.v.) fra KIA og Sigrid Haukvik som er leder fra Sauherad Diakoniforening.

på vei bort fra krigen. For ham ble det fort det normale å skulle bo i flyktingleir. Etter noe tid fikk han jobb som gjeter hos en bonde. En dag ble en av sauene han skulle passe tatt av en hyene. Omad ble redd og la ut på rømmen igjen. Han levde sammen med andre barn, og de spiste det i fant i søpla rundt omkring. En av hans største utfordringer var språkproblemet. Han forsto ikke hva folk sa, og de kunne ikke hans språk.

Etter hvert kom han seg til Libya. Der bodde han i 8 år, og også der hadde han jobb som gjeter. Han lærte seg noe arabisk, men han fikk ingen ordi-

nær skolegang. Han kom seg videre til Tripoli, hvor han var i halvannet år. Han plukket appelsiner, og han jobbet i en butikk. Nå var det krig også i Libya. Han tjente opp nok penger til å få bli med en gummibåt over Middelhavet. De var 75 personer i båten, og overfarten til Italia tok 4 døgn. Alle i båten kom over i live, ikke alle båter var så heldig. Han hadde fortsatt noe penger igjen, og kom seg på et tog til Paris.

Vi er kommet til juni 2014. Omad spurte noen tilfeldige på stasjonen om hvor han som flyktning skulle melde seg. De sa at de var norske, og at han kunne få kjøre med dem til Oslo. I Oslo var han gjennom politiintervju og ble plassert i transittmottak. Så var han på asylmottaket i Porsgrunn i 14 måneder før han fikk oppholdstillatelse i Norge. Han fikk Skien som bostedskommune. Endelig kunne han begynne på skole!

Omad måtte starte livet sitt på nytt da han kom til Skien. Han fikk kontakt med KIA, selv er han muslim, og gjennom det fikk han venner. Den store jobben er å lære norsk. Han liker å drive med fri-idrett, og er en god 200 og 400 meterløper. I 2016 greide man å finne ut hva som hadde skjedd med resten av familien hans. Han fikk på nytt kontakt med sin mor og med flere av søsknene.

Torunn oppfordret tilhørerne til å tørre å være nær mennesker og å høre deres historie. – Vi må stille oss til disposisjon, være åpne og fordomsfrie, og hjelpsomme i arbeidet med å lære norsk. I 3. Mosebok står det: Innflytteren som bor hos dere, skal være som en av deres egne landsmenn. Du skal elske ham som deg selv.

Anne Ingebjørg Flathus ble takket for mange års innsats som kasserer for Sauherad Diakoniforening.

Diakoniforenings årsmøte hadde også de tradisjonelle årsmøtesakene: årsmelding, regnskap og valg. Anne Ingebjørg Flathus har vært kasserer i mange år. Nå ønsket hun å få avløsning. Leder Sigrid Haukvik takket henne for stor innsats, og overrakte en flott lysestake.

-is-

Klinikk
ANGELICA
SINENSIS

- Klassisk akupunktur
- Triggerpunktbehandling
- IMS (Intramuskulær stimulering)

MEMBER AV
AKUPUNKTURFORENINGEN
www.akupunktur.no

Bøgata 28, 3800 Bø // Tlf. 473 96 166

Hjuksebø Husflidslag

Årsplan for resten av 2017

- I april til august skal 2. etasje pusses opp
- 3. juni er det sommeravslutning og jubileumsmarkering
- 28. august er det medlemsmøte
- 2. og 3. september er det loppemarked med kafé
- 23. og 24. september er det Norsk Eplefest med felles stand
- 25. november er det julemesse med kafé
- 9. desember er det julebord med trekning av julelotteriet

Kurs arrangeres av hver enkelt gruppe: malergruppa, hobbygruppa, vevegruppa og sløydegruppa, og deltakelse med felles stand på ulike messer kommer i tillegg.

Gunheim Vel inviterer til HYGGETREFF

Torsdag 27. april
kl. 19.00 – 20.00 på Gunheim skole

Program:

- Viser, dikt, song, musikk og skrøner
- Stand-up

Sal av kaffe og kaker.
Utlodning
Hyggetreff for alle og enhver som ønsker å delta eller å treffe andre.

Velkommen!

Sauherad og Nes Pensjonistlag

SOMMERTUR TIL SØRLANDET

6. – 8. juni 2017

Arrangeres i samarbeid med Magnus Reiser.

Turen går om Froland og Evje til Mineralparken, kaffe og Wienerbrød på Rallaren Kafé ved ankomst og Rallarlapskaus etter omvisningen. Så går turen videre til Farsund Fjordhotell der vi skal bo i to netter. Dag to blir det omvisning på Lista. Vi besøker Lista fyr, Brekneholmen båtbyggeri og Nordberg fort. Vi får også oppleve «Det Amerikanske Lista» med sin utvandrerhistorie. Dag tre er hjemreisedag, men vi skal besøke Spangereid kanal der det var høvdingesete i vikingetiden. Det blir lunsj på Lindesnes Havhotell før vi tar siste etappe hjem.

Turpris kr. 4.200,- pr person i dobbeltrom, (ved 40 påmeldte). Tillegg for enkeltrom kr. 500,-. Frokost og middag på Farsund Fjordhotell, 3 lunsjer undervegs, guider og inngangsbilletter.

Av hensyn til hotellkapasiteten er det nødvendig med bindende påmelding innen 18. april. Påmelding til Mary Veamyhr på telefon 408 70 216.

Vanlige reisebestemmelser gjelder for bestilling, endringer og avbestilling. Detaljer får du ved bestilling.

VELKOMMEN TIL PÅSKE-DISCO FOR 1-4. KL

på Gunheim skule
Onsdag 05.04.17
KL. 17.45-19.00

**Det blir salg av kioskvarer
Inngang kr. 30
Kle deg ut om du vil ☺**

Arr: Gunheim Vel

*Nordagutu sambruksanlegg lørdag
22. april 2017 kl. 11.00 til 16.00.*

Loppemarked

Salg av diverse kioskvarer.

Møt opp, dette blir gøy og spennende.

Lopper ønskes og kan leveres direkte på sambruksanlegget, ikke klær og hvitevarer.
Kontakt Malin Vogsland på tlf. 480 83 346 eller
Borgny Kisfoss på tlf. 35 95 99 53

GAVE TIL SAUHERAD FOLKEBIBLIOTEK

Sauherad historielag Ved Toril Knutson og Ole Thor Ripegutu hadde gleden av å overlevere «Kongegaven» Flatøybok 1-3 til Sauherad folkebibliotek ved Birgit Dale.

Ole Thor fortalte om boka, hvordan den ble til, dens lange ferd, hvorfor det tok 600 år før den ble oversatt og utgitt på norsk og kort om innholdet spesielt i bind 3.

Redaktør har vært og er Torgrim Titlestad, illustratør Anders Kvåle Rue.

Viser til programmet på Evju 24.mai kl.19.00:

Flatøybok bind III. Anders Kvåle Rue stiller ut og fortel om illustrasjonane sine. Torgrim Titlestad fortel om boka.

Med hilsen
Ole Thor

FORMIDDAGSTREFF PÅ NES MENIGHETSHUS

På alle Formiddagstreff er det god servering,
og god tid til å prate med hverandre.

Noen ganger er det åresalg, andre ganger kollekt.
Behov for skyss kan ringes til Nes menighetshus (tlf. 35 95 52 34)
fra kl. 09.30 på treffdagen.

Sindre Sandvand Aase

Tirsdag 4. april kl. 11.00:

Andakt ved Ivar Solbu. Lærer på Sagavoll
Sindre Sandvand Aase forteller om kirkens
raskest voksende ungdomsbevegelse: *Kristen
Idrettskontakt*.

Barn i ett av prosjektene som
støttes av Sagavoll-elevene.

Tirsdag 25. april kl. 11.00:

Elever fra Sagavoll folkehøgskole holder an-
dakt og forteller fra tur til Øst-Afrika, og om
prosjektet de jobber for. Kollekt til prosjektet.

Jan Meland

Tirsdag 9. mai kl. 11.00:

Andakt ved Kristian Gothus Køhn. Prosjekt-
leder Jan Meland forteller om frukt dyrkinga i
Sauherad. Åresalg.

Rollef Bergan

Tirsdag 23. mai kl. 11.00:

Andakt ved Ivar Solbu. Lensmann
Rollef Bergan orienter om hva politiet gjør
for å motvirke radikalisering.

Torsdag 20. april 2017 kl. 17.00

SENIORFEST PÅ NORSJØ UNGDOMSSENTER

Sauherad diakoniforening ønsker alle seniorer i Sauherad og Nes igjen vel-
kommen til den årlige vårfesten. Det blir en hyggelig sammenkomst med
god prat og godt program.

- Diakoniforeningen spanderer
2 retters middag
- Lege og humorist Magnar Kleiven fra Lan-
gesund deltar med alvor og skjemt:
- «Ikke bland doktor'n borti helsa di»
- «Hva er helse og hva er livskvalitet?»
- Kulturprogram ved Ingebjørg Romarheim
og Jon Jarle Haugen
- Åresalg
- Kaffe og kaker

Lege og humorist Magnar
Kleiven skal kåsere på årets
Seniorfest.

Dersom du har matallergi vennligst si fra ved
påmelding.

Påmelding senest 18. april til:
Anne Ripegutu, tlf. 468 50 702
Aslaug Torstveit tlf. 950 92 570
Sigrid Haukvik tlf. 959 16 527

Husk samtidig og meld fra dersom du trenger skyss.

Vi ønsker deg hjertelig velkommen til en trivelig kveld!

Nå kan du «vippse» dagens kollekt

Med betalingsappen Vipps kan du nå gje kol-
lekt og pengar til menighetsarbeidet. Du treng
ein smarttelefon for å laste ned denne «app'en».
Når du skal overføre pengar til oss søker du opp
«Sauherad og Nes sokn». Skriv inn eit beløp og
kva betalinga gjelder- og vipps så er pengane
overført. Trygt og enkelt.

Du kan også bruke kontanter, bankkort og overføring til konto, 2675.20.38421

SETT GJENNOM SOTA GLAS

Slør trekt til side
I mørkret skimtar eg ein mosaikk
ser han som gjennom sota glas
Ein menneskeson

Liv Holtskog
i diktsamlinga *I eitt med vinden og vatnet* (2007)

Velkommen til søndagsskole våren 2017

Søndag 2. april kl. 11.00 på Nes menighetshus
Søndag 23. april kl. 17.00 (G17) på Nes menighetshus
Søndag 30. april kl. 11.00 i Sauherad kirke (Skattejaktgudstjeneste)
Søndag 14. mai kl. 11.00 på Nes menighetshus

Vi synger, tenner lys, hører fortellinger fra Bibelen,
har leker og aktiviteter.

Opplegget passer best for barn fra ca. 3 år og oppover,
men alle er hjertelig velkommen

UTSTILLINGSÅPNING på Evju Bygdetun

Sundag 23. april

«ØKS OG LAFT GJENNOM 2000 år»

næringsveggar i Telemark og verktøysamlinga etter Bjarne Flatland

Kl.15.00: Åpen utstilling og sal av kaffi.

Kl.16.00: Musikalsk åpning ved Norsjø Kammermusikkfest

Historisk foredrag ved Audun Solberg som fant JernØks frå ca år 500 f.Kr, og har funne spor av stor jernutvinning i Hjartdal for eksport på Østkanalen i Telemarksvassdraget.

Inngang kr. 100,-

Utstillinga er vidare open under Pilegrimsvandringa onsdag 24. mai kl. 19.00 og torsdag 25. mai kl. 11 - 14

Sommaråpent frå lørdag 24. juni - søndag 13. august kl. 12 - 17 (stengt på grunn av bryllup 1. juli, 8. juli, 15. juli, 29. juli, 5. august og 12. august)

Bilde er av JernØksa frå ca år 500 f.Kr.

TAKSERING

Tenker du på salg, kjøp eller refinansiering av eiendom?
Kontakt oss for en seriøs og rask levering.

Type eiendommer: Bolig, fritid, forretning, landbruk og tomter.

Kontor: 35 95 65 00 • Mobil 907 84 247 • E-post: oddvard@byggogtakst.no • Hjemmeside: www.byggogtakst.no

Nes menighetshus

VÅRDUGNAD 2017

Vårdugnad på Nes Menighetshus blir i år **mandag 24. april**. Vi starter kl. 09.00 og holder på utover ettermiddagen/kvelden.

Kl. 16.00 tar vi sikte på å servere et enkelt varmt måltid, ellers vil det være kaffe, rundstykker, boller, kaker tidligere på dagen.

Arbeidet består som tidligere i vask, støvtørking, vindus- og møbelpuss etc., evt. utarbeid som raking, opprydding m. m. dersom været tillater.

Vi håper mange har anledning til å delta. Ta gjerne med litt nødvendig utstyr.

Med hilsen
Styret for NMH

Thank GOD it`s Friday

Ungdomsklubb
på Nes menighetshus med
mat, spill, chilli og moro!

Samling første fredag i måneden kl. 19.30 til 23.00 for 8. klassinger og eldre.

Samlinger vårhalvåret 2017:
Fredag 7. april
Fredag 5. mai
Fredag 2. juni

SUNDS BEDEHUS

Du er velkommen til Sunds bedehus våren 2017 på følgende datoer:

Fredag 28. april kl. 19.00:
Sangkveld. Andakt ved sokneprest Anne-Inger Lunner. Besøk av Frelsesarmeen på Ulefoss.

Fredag 26. mai kl. 19.00:
Sangkveld. Andakt Martha Irene Eriksrød

Fredag 23. juni kl. 19.00:
Sangkveld.

Det blir andakt, mye sang og musikk, kaffe og kaker, og åresalg på alle samlingene.

*Evangelievennene og Sunds
Normisjon ønsker alle vel møtt!*

MIDT-TELEMARK SENIORLÆRING

Referat fra besøket av Hallgrim Berg, mandag 27. februar 2017

TEMA: «Moro frå Stortinget»

Hallgrim Berg er født i 1945 og vokste opp i Ål i Hallingdal. Der hadde de en rik historietradisjon som han fikk del i gjennom eldre sambygdingar. Han gikk blant annet på Bø statsrealskole i perioden 1959 – 61. Han mintes tiden i Bø med stor glede, og ikke minst mange dyktige lærere. Han bodde på hybel like ved Kristiane Lund og kunne se støtta over Lars Fykerud fra vinduet. Han mintes også spillmenn som Jens Amundsen. Hallgrim er svært interessert i historie og folkemusikk og spiller selv både fløyte og munnharpe. Vi fikk høre litt av begge deler.

Hallgrim var på Stortinget i 24 år, 1977 – 2001, for Høyre. Han var leder for European Democratic Group i Europarådet, 1992 – 1997, og har hatt mange verv innenfor samfunnslivet ellers.

Dessuten satt han i denne lange perioden på Stortinget i tre ulike komiteer: Utdanning, kultur og samferdsel. Han har skrevet ni bøker, blant annet om gode historier fra Løvebakken. I dag er han forretningsdrivende, forfatter, spillemann og humorist.

Som medlem av disse tre komiteene var han på mange reiser, blant annet til utlandet. De reiste gjerne langt. En gang de skulle vurdere jernbaneutbygging, reiste de til New Zealand. Han la ikke skjul på at mange av disse kostbare reisene, hadde liten faglig gevinst, men en annen viktig effekt: På disse reisene var det med politikere fra alle partiene, og de ble gode venner og kolleger gjennom samværet. Det hadde de mye nytte av i det daglige arbeidet på Stortinget.

Bratteli uttrykte en gang at ikke alt er rettferdig: På Stortinget kan du sitte uten å gjøre noen ting, og ingen legger merke til det. Eller du kan stå på og arbeide hardt, men ingen legger merke til det heller. Benkow satt en gang i 1995 sammen med en gruppe av representanter og tok en kopp kaffe. Da var det en som klagde på at de tjente så dårlig, bare ca. kr 200 000 per år. «Ja, men vi lever som millionærer», sa Benkow, «for vi får nesten alt vi trenger nesten gratis: Hus, mat, reiser osv.»

Hans Olav Sauar, referent

HVA SKJER PÅ AKKERHAUGEN?
Historiske bilder, foreningsnytt
og mye mer - Besøk
www.akkerhaugen.no

Anders Kvåle Rue om Telemarks rike vikingarv

Sauherad lå sentralt plassert

I forbindelse med Markedsdagen på Gvarv under Sauheraddagene i mars, holdt Anders Kvåle Rue fra Seljord foredrag om Telemarks rike vikingarv. Alle stolene i andre etasje på Kjernehuset var okkupert da Rue startet sin forelesing kl. 12.00, enkelte måtte vente til «neste forestilling» kl. 13.00.

– Telemark har en rik arv fra vikingtiden, men den har gjennom alle år blitt underkommunisert. Snorre har sitt fokus mot Vestfold og skriver ikke mye om Telemark. Men andre sagaskrivere har langt mer oppmerksomhet mot Telemark, sa Anders Kvåle Rue.

-Vikingtiden ga oss mye: dekor og bygdekunst, nasjonalstat og Norgesvedet, skaldekvad og sagalitteraturen, og kristendommen. Vikingtida har på mange måter formet landet Norge, og hvem vi er i dag. Vikingsamfunnet var et svært klassedelt samfunn med trelle nederst, så bondestanden og øverst jarlene.

-Det er gjort mange gravfunn fra vikingtida her i Telemark. I kongegraven fra Gunheim i Sauherad fant man mange ting, blant annet økser og smykker. Mye av det man fant var i ganske dårlig forfatning. Man fant også en brakteat. Det er en kopi av en romersk mynt.

-Det er viktig at man husker at navnebruken og inndelingen av distriktet var helt annerledes enn det vi har i dag. Bø, Sauherad, Nome og deler av Drangedal, Notodden og Skien utgjorde Grenland. Øvre del av dagens fylke var Telemark. Siljan het Hovund, Bamble var Grenmar og Kragerø og deler av Drangedal var Vestmar. Området hadde to sto-

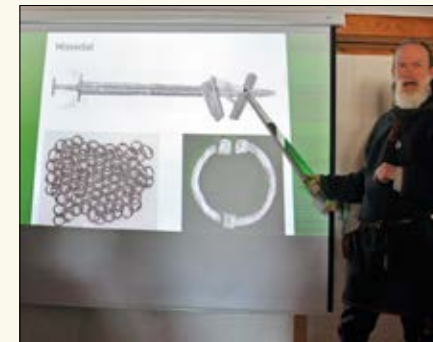

Arne Kvåle Rue er opptatt av den rike vikingarven vi har i Telemark.

re «industri-produksjoner»: brynestein fra Eidsborg og jernutvinning over store deler av fylket. Brynesteinen ble fraktet på vassdraget. Bare rundt Møsvatn har man beregnet at det i en periode ble produsert 25 tonn jern i året. Også jernet ble fraktet på vassdraget, så Sauherad lå svært sentralt plassert. All transport måtte gjennom Norsjø. Vikingtidens Grenland var et sentralt knutepunkt for store ressurser. Vi snakker mye om bomstasjoner i dag. Men kanskje var det bomstasjoner i området allerede for tusen år siden. Det er ganske opplagt at noen skaffet seg inntekt på transporten som passerte.

-Snorre hadde lite Telemarksfokus, så det er viktig å lete også i andre sagaskrifter. For Telemark er kanskje Flatøybok fra Island den viktigste. Her framgår det blant annet at smedarbeid og bueskyting var typiske Telemarksegenskaper.

-Flatøybok sier at Olav Haraldson (som ble Olav den Hellige) er født i Vik i Grenland. Dette stedet må ligge langs vassdraget fra Solum og Voldsfjorden og opp til Heddalsvatnet, mente Anders Kvåle Rue. –Men

-I alle Telemarks kommuner er det gjort viktige funn fra vikingtiden, sa Anders Kvåle Rue.

det kan være flere steder som bar navnet Vik, så det er bare å begynne å lete. Han påpekte også at både Nidarosdomens og Stiklestadts offisielle hjemmesider slår fat at Olav den Hellige ble født i det som i dag kalles Telemark.

-is-

Nordagutu Sambruksanlegg

Hvis du ønsker å leie Nordagutu Sambruksanlegg til selskaper, møter eller lignende, ta kontakt med: Malin Gampedal, tlf. 480 83 346 Tor Moen, tlf. 476 72 067

Leiepriser:

- Sal, vestibyle og kjøkken: kr. 1.500,- med vask
- Vestibyle, møterom og kjøkken: kr. 450,- med vask

SAUHERAD TAXI

Tlf. 971 06 000

Menighetens årsmøte

Sauherad og Nes sokns årsmøte ble gjennomført etter gudstjenesten og kveldsmaten på Nes menighetshus søndag 19. mars. På gudstjenesten var vel 150 til stede, blant annet koret *Dynamis* fra Sagavoll, vinterens konfirmanter om mange andre. Av disse ble ca. 40 igjen for å være med på årsmøtet.

Sangkoret *Dynamis* sang på gudstjenesten – G17 – før menighetens årsmøte.

Soknerådets omfattende årsmelding sto i forrige nummer av Helsing. Hvert avsnitt ble tatt fram og de som ønsket kunne komme med spørsmål eller kommentarer. Mye av menighetsarbeidet skjer gjennom soknerådets utvalg. – Visjonen for menigheten, som ble vedtatt for noen år siden: *Dype røtter, utstrakte greiner* er fortsatt styrenede for vår aktivitet, sa soknerådsleder Lillil Bergan. Hun uttrykte stor glede over alle frivillige som gjør en stor innsats i menighetsarbeidet.

Kirkeverge Trond Magnus Haugen omtalte soknets økonomi som stram, men under kontroll. Han har innført investeringsstopp fram til 2019. I 2017 har soknet fått 200.000 kroner ekstra fra Sauherad kommune for å starte et dreneringsarbeid rundt Sauherad kirke. Det foreligger nå gode rapporter for kirkenes tilstand og vedlikeholdsbehov. Dette vil gi store utfordringer i årene som kommer.

Varaordfører Alf Rose Sørugaarden orienterte om hva kommunesammenslåinga vil få å bety for menigheten. Sammenslåinga av den kirkelige virksomhet i de to kommunene vil vær en parallell prosess til den kommunale. To fellesråd skal bli til ett, to kirkeverger skal bli til en. Soknerådene i Sauherad og Nes og i Bø har valgt en kirkelig fellesnemnd som skal starte sitt arbeid i april.

I den kommunale prosessen er det nå avklart at det blir Bø og Sauherad som sammen skal bygge en ny kommune. Sørugaarden er med i ei gruppe, som ledes av de to varaordførerne, som skal jobbe med navn og symboler for den nye kommunen. I kommunal sammenheng skal det bli én kommune. I kirkesammenheng skal det bli ett fellesrådsområde med en kirkelig administrasjon. Hvordan menighetens skal fungere sammen eller hver for seg er et annet og

Kristian G Køhn var liturg ved gudstjenesten.

større spørsmål.

Kirkevergen orienterte om at det nå jobbes med en ordning for skattfritak på gaver gitt til menigheten. Det vil bli informert om dette gjennom Helsing nå ordningen er klar til å sette ut i livet.

Sokneprest Anne-Inger Lunner fortalte om hva Kirkemøtets vedtak om ekteskapsinngåelse for likekjønnede par. Hun sa at dette ikke er en sak for menighetsråd og årsmøtet. Alle par har rett til å få vigsel i kirka. Dersom den lokale prest har reservert seg, er det prostens oppgave og plikt å finne en prest som kan gjennomføre vigsel. Dersom kantor har reservert seg, må kirkevergen finne en

Soknerådsleder Lillil Bergan ledet menighetens årsmøte.

Varaordfører Alf Rose Sørugaarden orienterte om hvilke konsekvenser kommunesammenslåinga får for den kirkelige virksomhet.

organist som er villig til å spille. Sokneråd kan ikke si at de ikke ønsker å bruke kirkene til slik ekteskapsinngåelser.

-is-

**Gode priser på
interiørprodukter**

**sneker'n
Gvarv**

Man - Fre 7-16.30 – Lørdag 9-13

Tre og portal AS
Oredalen 11, 3810 Gvarv
Tlf. 35 95 59 00
post@treportal.no
www.treportal.no

Markedsdag med prisutdeling

Ved åpningen av markedsdagen i Gamlegata under Sauheraddagene ble Sauheradsangen av Liv Holtskog og Henrik Ødegaard sunget. Forsanger var Jorid Vale, akkompagnert av Klunkelaget, her Vesla og Kittil.

Karine Nybøle og Anders Høibø vant 1. premie i Norgesmesterskapet for Eplemost. Her får de det synlige bevisst overrakt av ordfører Matte Haugholt.

Mange av vinnerne i kåringen av de beste eplemostene i 2016 kom fra Sauherad. Flere av mottakerne fikk også premiering i flere klasser. Fra venstre: Eivind Lønheim fra Norsk Eplefest, Kari Nyhuus og Halvor Holtskog fra Nyhuus gård, Karine Nybøle og Anders Høibø med Eoventyrmost og Hans Olav Sauar fra Epleblomsten. Til høyre ordfører Mette Haugholt.

Referat fra marsmøter i Sauherad og Nes Pensjonistlag

Denne måneden ble det to møter, ett på Sunds gamle skole og ett på Furuheim, Gvarv.

Styret i pensjonistlaget er bekymret for lagets framtid dersom det ikke kommer flere nye medlemmer til. Særlig gjelder dette folk som bor et stykke unna Gvarv. Derfor har det blitt arrangert møter også på Sunds for å gjøre veien kortere for dem som bor i den delen av kommunen. «Sundsmusikken» og «Fernan» underholdt på Sunds, mens Anne-Berith Langemyr og Linnea Marie Holstad brakte vårlig stemning til Furuheim. Den samme «Fernan» hadde skrevet en pensjonistsang og med denne ble møtet startet. Linnea Marie leste dikt og Anne-Berith sang og spilte fra en rikholdig musikalsk meny. Det ble rett og slett trivelige timer på bo- og aktivitetssenteret.

Det er tid for å bestemme hvor sommerturen skal gå og Mary informerte om en tredagerstur til Lindesnes og Lista. Dette er en innholdsrik og interessant tur med to overnattinger på Farsund Fjordhotell. For å sikre plass er det en ganske tidlig påmeldingsfrist, nemlig 18. april!

Mary tar imot påmeldinger. Hun kunne også fortelle at neste Sverigetur er fulltegnet.

Thorleif orientert kort om pensjonistforbundets kampanje for å få «lønnings-slippen» på papir igjen. Den digitale verden er problematisk for mange pensjonister.

Nå er det bare to møter igjen før sommerferien. Den 20. april med presentasjon av Aloe Vera-produkter og 18. mai med sesongavslutning.

Årsalget ble også denne gang innbringende, snittene var både lekke og velsmakende, og Mary kunne igjen takke for god hjelp, godt oppmøte og trivelig samvær.

Thorleif. Sekr.

Sundsmusikken
(Foto: Privat)

Annie Kolbu med snitter
(Foto: Privat)

Anne-Berith Langemyr (t.v.)
og Linnea Marie Holstad.
(Foto: Privat)

Konfirmant 2018?

Kjære 8. klassinger og foresatte!

Vil du være konfirmant i Sauherad og Nes menighet 2017/2018?
Vi ønsker dere velkomne til informasjonsmøte på Nes menighetshus torsdag
6. april kl. 18.00-19.30.

En del av undervisningsopplegget er **konfirmantleir på Gjennestad gartnerskole 26. juni – 1. juli**. Vi trenger foreldre til å være med.

Har du av ulike grunner ikke mulighet til å delta på leir, velger du pilegrims-opplegget.

Registrering som konfirmant gjøres på **to steder**:
www.onsketogelsket.no eller www.helsing.no/livsvegen
-innen 10. mai.

Hvis du kjenner noen som skulle ha fått dette brevet, men ikke har fått det, er det fint om du ber dem ta kontakt med oss.

Velkommen til informasjonssamling!

Konfirmasjon våren 2018:
Sauherad kirke lørdag 5. mai
Nes kyrkje lørdag 12. mai

Vennlig hilsen
Sokneprest Anne-Inger Lunner (480 61 672)
Diakon Ivar Solbu (932 85 202)

Skattejakt i Sauherad kirke for alle som er født i 2011

Søndag 30. april inviterer vi alle 6 åringer (født i 2011) til skattejakt og gudstjeneste i Sauherad kirke.

- Kl. 09.30:** Skattejakta starter
- Kl. 10.30:** Boller og saft
- Kl. 11.00:** Familiegudstjeneste med utdeling av Barnas Kirkebok for 6-åringer.

Foreldre kan få være med på skattejakten eller ta seg en kopp kaffe mens vi andre leter rundt omkring i kirka.

Påmelding ønskes innen onsdag 26.april til sissel@sauherad.kyrkja.no eller tlf. 473 33 361. Hvis dere har spørsmål er det bare til å ta kontakt. Meld fra hvis barnet ditt har allergi eller hvis det er andre ting som det kan være greit å vite om.

Velkommen!

Redd Barna Sauherad

Lokallaget hadde årsmøte den 14. febr. 2017. Møtet ble holdt på Sagaplant og det møtte 12 medlemmer. Vi hadde besøk av representant for Redd Barna sentralt: Torunn Hansen. Hun kom med informasjon om Redd Barna uka: «På lag med alle barn». Dette blir et fast arrangement hvert år, nemlig i uke 11.

Hun poengterte: vi må løfte frem barnas behov, og at det er de enslige mindreårige flyktninger som har det dårligst i det norske samfunn. Videre behandlet vi vanlige årsmøtesaker.

Styresammensetning for 2017 er som følger:

Leder: Gunhild Kleven Ripegut
Økonomiansvarlig: Tove Sønndergaard
Styremedlemmer: Wenche Skotner, Samira El-Hajj,
Ingrid Faane Roe, Randi Akerhaugen
Varamedlem: Karin Vogslund
Regnskapskontrollør: Tordis Flathus

Møtet ble avsluttet med loddtrekning, kaffe og deilige snitter.

For Redd Barna Sauherad
Wenche Skotner
Ref.

«PÅ LAG MED ALLE BARN – FRA LESVOS TIL SAUHERAD» Fra temakveld i Redd Barna Sauherad 14. mars 2017

Leder Gunhild Kleven Ripegut ønsket velkommen. Det var 18 st. tilstede.

Ingvild Sebu Miland fra Regionkontoret i Kristiansand viste film, som handlet om barn som reiser alene på flukt gjennom Europa. Vi fikk i filmen høre stemmen til en flyktning. Så må vi ikke glemme at barn på flukt, er først og fremst barn.

Videre hadde vi besøk av assisterende generalsekretær i Redd Barna Norge: Yngve Seierstad. Han fortalte litt om starten på organisasjonen Redd Barna, eller Save The Children, siden organisasjonen ble startet for 100 år siden i England av kvinnen E. Jebb. Hun uttalte at: menneskeheten skylder barnet det beste. Redd Barna har vært opptatt av at alle barn skal ha mulighet til skole - og utdanning. De har satset på tilstedeværelse for barn i land som er truet med krig og konflikt. I de senere år har hjelpen også innbefattet nødhjelp og helse. Når det gjelder antall barn som lærer å lese har kurven hatt en jevn stigning fra 1950 og frem til i dag. Helse og skole er viktigst, utdanning er med på å normalisere hverdagen. For barn og ungdom som har vært på flukt og opplevd traumer, uttaler de at det viktigste er å føle trygghet, få kontakt med familie/foresatte. De har et ønske om utdanning og å bidra i samfunnet.

For Redd Barna Sauherad
Wenche Skotner
referent

Søndagsskulen på Hørte

Under rydding i bunker med gamle bilder, dukka det opp nokre svart-kvite. Mellom dei eitt, der motivet er ein flokk ungar i alle aldrar opp til tolv-tretten år, ryddig oppstilt til fotografering. Det vekte minner.

Av Peter Sevatdal

Bildet viser søndagsskuleflokken utanfor indremisjonsbedehuset på Hørte ein vårdag, truleg i 1950/51. Til venstre på bildet står «lærarane» Erik Langkås med ein unge i armane og ved sida Gunnar Midtbøen (?). Dei eldste av ungane kjenner eg namna på, men dei fleste hugsar eg ikkje. Ikkje så rart, kanskje, av ein flokk på 50-60.

Nesten alle gjekk på søndagsskulen, som var det einaste tilbodet til

ungar. Seinare kom HIL i gang med fotball, men det var bare for guttar. Ungane kom frå Sætersbø krins i Sauherad og Valen krins i Bø. Hørte var eit eige rike på båe sider av Hørteelva, sjøl om det var langt mellom bruene. Brua på Hørte var den ved Fargeriet, kalla «Torjussen-brua» etter ein eigar av Hørtegarden på Bø-sida.

Det var vanleg å gå på søndagsskulen til ein kom i 12-13 års alderen. Deretter hadde Bedehuset eit Yngreslag, men der var helst jenter.

Me møtte altså opp på Bedehuset søndags føremiddag til andakt, sang og bibelfortellingar. Flanellografen kom fram til bildeframstilling av bibelsoga. I tillegg til kristendoms-timane på skulen gav det oss grun-dige kunnskapar i og om luthersk kristentru, Israelfolkets historie og Midt-Østens geografi. Me fant letta-re fram på kartet over «Kanaans» land enn på Norgeskartet.

Av og til fekk me besøk av emi-særar og/eller misjonærar. Dei viste lysbilder og ein sjelden gong film. Det var helst frå Afrika eller Madagaskar. Men det hende og dei hadde med ein spelefilm. Eg hugsar særleg ein film om ein rampete guttonge, som blei veldig snill etter å ha redda den penaste jenta frå å drukne på ein søndagsskuleleir.

Kvar sommar var det busstur. Bussen til Halvard Langkås blei fyllt opp, og med «Tolle» Åland ved rat-tet, gjekk turen til Vestfold og Sandefjord. I Sandefjord hamn låg hval-kokeria og fangstbåtane på rekke og rad. Me blei plassera om bord på to store koggar og fekk ein rundtur i hamna. Lufta lukta ramt av sjø og hvalolje og me meir enn ana ei stør-re verd utanfor vesle Hørte. Fleire av guttane drog nokre år seinare ut på hvalfangst frå Sandefjord.

Ein av juledagane var juletreffes-

ten med masse folk, posar med ap-pelsin og kaker, kakao og mange ringar rundt juletreet. Da gjaldt det å manøvrere seg fram til å halde den utvalde i handa, for søndagsskulen var for mange den første sjekkesta-den.

Søndagsskulen vara ein times tid. Stort sett greidde me å sitte stille så lenge. Men så strøymde me ut til fotball, slåball eller «anti over». Be-dehustomta med huset var perfekt til det siste: eit lag på kvar langsida og ein ball til å kaste over taket. Ved «ta-ball» kunne ein springe rundt og «stikke» det andre laget. Den som blei råka, måtte bytte lag.

Nokre gonger gjekk me til Furuheimtomta bak Posthuset. På fine, varme søndagar, var som regel ein pokergjeng i gang der. Kva me lærte der, skal eg la ligge ved dette høvet.

Kva hadde søndagsskulen å seie for alle desse menneska? Først og fremst ein møteplass, ein stad å bli kjent og tilpassa. Nokre fant sin plass og ankerfeste i Indremisjon.

Organisasjonen og arbeidsmåta-ne var forma av det min foreldre-generasjon fant godt, nyttig og nød-vendig. Nye folk kravde andre skikkar og metodar. Det var to bedehus på Hørte. Pinseveennene hadde også eitt. Nå er båe bygd om til bustad-hus.

Karnevalgudstjeneste

Fastelavns søndag var det livlig på Nes menighetshus. Det var karnevalgudstjeneste! Noen møtte tidlig opp for å dekorere maske. Andre hadde ordnet med utkledding før de dro hjemmefra.

Før gudstjenesten startet var det maskeverksted for alle barn.

Karneval feires mange steder rundt om i verden. Det er livets fest før man går inn i fastetida. (Karneval betyr egentlig: å fjerne kjøtt). Fastelavn er i tradisjonen de tre dagene før fastetiden begynner, og her hører karnevalet naturlig hjemme.

Mange barn, og noen voksne, hadde funne fram fantasifulle klær. Menigheten var preget av glede og smil. Sangene ga også god grunn til glede: Er du veldig glad og vet det, ja så klapp. Ida og Martin fortalte om da Gud møtte Elia. Profeten lette etter Gud i vinden, i ilden og i vannet, men til slutt fant han Gud i stillheten.

Etter gudstjenesten var det bollefest, - som seg hør og bør på Fastelavn.

Ida forteller om Gud som ikke er i vannet, vinden eller flammene, men i stillheten.

Er det fastelavn så er det fastelavn, og da skal det være bollefest!

Torsdag 6. april 2017 kl. 19.00 Sauherad kirke

Konsert i fastetiden

Fastetiden minner oss om at det er godt med et pusterom i hverdagen. til å reflektere over Jesu lidelser, og våre egne liv.

På Maria budskapsdag blir det pasjonskonsert i Sauherad kirke. Marias perspektiv på sin sønns lidelser blir fortolket av Lise Mette Møllerbråten, sopran. Undertegnede spiller orgelmusikk av Johann Sebastian Bach, blant annet hans store Fantasi og fuge i C-moll.

Konserten er helt gratis (som alt annet som er viktig her i livet!), men det er mulighet for å vise solidaritet, ved å gi en gave til årets Fasteaksjon.

Velkommen torsdag 6. april kl. 19.00

Påskesamling

Norsjø Ungdomssenter

Akkerhaugen

8.-9. april 2017

Arr: Norsjø Ungdomssenter

Vi samles rundt påskens budskap i ord og toner.

Talere, sangere, ledere: Asbjørn Nordgård, Ole-Andre Eliassen, Laila Eliassen og Inger-Marie Moslått.

Lørdag 8. april:

15:00 Lunsj

16:00 Bibeltime

v/Asbjørn Nordgård

Den avgjørende sannheten (Joh 14:3-6)

18:30 Kveldsmat

19:30 «Påskens i ord og toner»

21:00 Kveldskos

Søndag 9. april:

08:30-09:30 Flexi frokost

10:00 Bibeltime v/Asbjørn Nordgård

Palmesøndag (Joh 12:12-24)

12:30 Middag

13:30 Avslutningsmøte v/Asbjørn Nordgård

1 Guds sikkerhetsnett (Joh 17:9-11)

Priser:

Full pensjon, Teletun 850,- maks fam.pris 2.500,-

Full pensjon, Nortun 750,- maks fam.pris 2.000,-

Måltider: Lunsj 110,- Middag 150,- Hele lørdag 300,-

Barn (4-12 år) $\frac{1}{2}$ pris/Ungdom (13-16 år) $\frac{3}{4}$ pris

Oppredd seng: 150,- pr. pers. Sengetøy 100,- pr. sett.

Påmelding til måltider og overnatting:

Norsjø Ungdomssenter 35 95 82 77

www.norsjo@nlm.no

ANNEN INFORMASJON FRA NOR SJØ UNGDOMSSENTER

BØNNEMØTER

Hver mandag kl. 06:30 – Alle er hjertelig velkommen

MANDAGSMIDDAG

Hver mandag kl. 16:30 er alle hjertelig velkommen til middag.

Variert meny og priser, maxpris for familie.

Påmelding senest mandag før kl. 12.00.

Årsmøte i Gvarv turlag

Gvarv Turlag avholdt sitt årsmøte på Gunheim skole tirsdag 14. mars. Av lagets 238 medlemmer hadde om lag 40 møtt fram til årsmøtet. Lagets leder gjennom mange år Sveinung Lindtveit ledet møtet.

Sveinung Lindtveit (t.h.) har laget Gvarv Turlag siden 2009, men nå ønsker han at andre skal overta ledervervet. Han ble takket for sin innsats av Nils Olav Haugen.

Torstein Vegheim gikk ut av styret i Gvarv Turlag og ble takket for innsatsen.

Gvarv Turlag er et aktivt lag. I 2016 gjennomførte de 13 kveldsturer og seks dagsturer i tillegg til flere andre arrangement. Årsmeldinga fortalte også at det var investert i ny snøskuter og ny motorsag. Flere dugnader ble gjennomført, både for å skaffe penger til laget og for å rydde og merke løyper.

Æresmedlem Jørgen Kåsin døde i mai 2016. Han ble hedret med ett minutt stillhet. Oddvar Fjellheim ble utnevnt til ny æresmedlem på årsmøtet i 2017. Han har vært med i Turlaget siden starten i 1986, og har gjort en strålende innsats både ved å kjøre opp skiløypene på Skåråfjell, og ved å rydde løyper.

Sveinung Lindtveit har ledet

Gvarv Turlag siden 2009, og han har vært turleder på over 40 turer. Nå overlater han lederrollen til andre. I sin takk til Sveinung fortalte Nils Olav Haugen om det store arbeidet han hadde gjort for å finne igjen gamle stier. Han har vært ansvarlig for oppkjøring av skiløyper de siste åra, og han har vært en drivkraft i arbeidet med Kratlagshytta. –Sånn sett har du vært en viktig ulønna både kulturarbeider og folkehelsearbeider, sa Nils Olav. – Vi håper at vi får glede av din kompetanse også i framtida.

Valgkomiteen hadde lykket i å finne en ny styreleder, så det nye styret må konstituere seg selv.

–is-

Gvarv Turlag Turprogram 2017

Kveldsturer

Alle kveldsturene starter fra Gvarv stasjon kl. 17.00

Onsdag 19. april

Blåveistur langs gamlevegen mot Seljord
Starter fra Strand (Vefald)

Onsdag 26. april

Fra Liagrenda, Ottersnes, Sveune
Fjellstul. Bratt i starten.

Onsdag 3. mai

Folkestadåsen, Trytetjønn
Lett tur

Onsdag 10. mai

Breskelia til Langeskår
Middels tung

Onsdag 31. mai

Bånhus, Vardåsen, Damtjønn og retur
Bratt opp

Onsdag 7. juni

Årnes, Gangsjø, rundtur
Forholdsvis lett

Onsdag 14. juni

Fra Svendseid til Skjenås
Middels bratt

Fredag 23. juni

St. Hansfeiring på Dyrud Damtjønn
Vi ordner med griller, men det som skal spises og drikkes må hver og en ta med. Det koster kr. 30,- pr. bil.

Onsdag 28. juni

Hanskås, Spelleberg, Grønli
Bratt tur

Onsdag 9. august

Håtveit, Damtjønn, Svarttjønn
Noe bratt

Onsdag 16. august

Landsverknuten fra Verpe
Bratt

Onsdag 23. august

Kleppe. Steinkjørkjefjellet
Middels

Onsdag 30. august

Holtan Damtjønn til Politinutane
Lett

Dagsturer

Søndag 7. mai

Holtan Damtjønn, Dyrud Damtjønn, Diplen, Maskat
Noe bratt fra Diplen til Maskat
Avresise fra Gvarv stasjon kl. 10.00

Torsdag 25. mai – Kristi himmelfartsdag

Pilegrimsvandring fra Nes kyrkje til Bø gamle kyrkje
Se meir informasjon i neste Helsing eller på www.helsing.no

Søndag 11. juni

Holtan Damtjønn, Sudnuten, Bleketjønn, Skautstein, Tveitvatna
Noen bratte parti.
Start fra Gvarv stasjon kl. 10.00

Søndag 25. juni

Årnot, Blåfjell
Middels tur.
Start fra Gvarv stasjon kl. 10.00

Søndag 6. august

Fra Myrgvarv parkering i Heddal til Himingen
Bratt
Start fra Gvarv stasjon kl. 10.00

Neste nummer av Helsing

Neste nummer av Helsing kommer ut i begynnelsen av mai. Stoff til bladet må være levert til redaksjonen innen 18. april.

Stoff kan sendes til:

Helsing,
Kirkekontoret
Postboks 4, 3834 Gvarv
eller på e-post:
diakon@sauherad.kyrkja.no

Videre **utgivelsesplan** for våren 2017 ser slik ut:

Nr. 5, juni og sommer, kommer ut ca. 7. juni med innlevering av stoff innen 24. mai

Søndag 20. august

Helberghytta fra Gvøpseborg
Middels tur
Start fra Gvarv stasjon kl. 10.00

Søndag 3. september

Jønnbu, Øysteinatten
Noe bratt
Start fra Gvarv stasjon kl. 10.00

Søndag 10. desember

Julelogg
Servering fra kl. 11.00 til 14.00 på Kraftlagshytta.

Bli med oss i vakker natur og frisk luft
Mer informasjon: www.gvarvturlag.net

Hvor er dette:

Bilde på side 179
Rett svar er **Steinarsrud**
(gnr. 86, bnr. 13)

Bygdeboka (1988) skriv:

Garden ligg oppe i åsen med godt utsyn over Nes og noko av Bø, ca. 500 meter frå veggen Gvarv- Hørte og har 120 mål dyrka og ca. 200 mål skog. Ved planering i 1983 blei også 10-15 mål nydyrka. Av skogen ligg noko ved graden, noko ved Høltå og resten oppa i fjellet ved Grønli. Ovafor Høltå ligg Breskemyr. Andre namn er Kisseleskrun aust for gardsvegen og Kåsin bortafor Kisselekrun.

Det blei slut med husdyr i 1967. Tidlegare var her 10-12 kyr, 8 ungdyr, 2 hestar og ein deil gris (til 1973). Uthus blei sett opp i 1934 og fjøs i 1954. Gamlebygningen blei istandsett i 1937 og ny bygd i 1974. Verkstad og vognskjul stod der den nye står, men blei flytta mot aust. Før 1952 stod eit eldhus der skjulet blei sett opp.

Her er bekkedeile mot Sølverud eit stykke. Plassen Høltå låg heilt oppe mellom Kåsa og Plassen. Til bearlaget hørte Sølverud, Plassen, Kåsa, Åsen og Kise- gardane.

Slektens gang

Døde

17. februar:	Hansy Gunheim	f. 1922
20. februar:	Gunvor Slettemeås	f. 1931
28. februar:	Anne Høgstad	f. 1919
5. mars:	Mats Brenne Krokstrand	f. 1992
8. mars:	Kari Moen	f. 1917
10. mars:	Jan Ketil Bakken (gravlagt i Bø)	f. 1964

Kirketjenerne minner om at det er viktig med

KILDESORTERING

når man rydder på kirkegården

Menighetsblad utgitt av Sauherad og Nes sokneråd.

Helsing til Sauherad og Nes

E-post: diakon@sauherad.kyrkja.no
Redaktør: Soknediakon Ivar Solbu.
Bankgiro: 2675 51 18949
<http://www.helsing.no>
Caspersens Trykkeri AS, Vikersund.

Kyrkjeverje

Trond Magnus Haugen
Tlf. 938 55 504
kyrkjeverje@sauherad.kyrkja.no

Trosopplærer

Sissel Muan
Tlf. 473 33 361
sissel@sauherad.kyrkja.no

Sokneprest

Anne-Inger Lunner
Tlf. 480 61 672
sokneprest@sauherad.kyrkja.no

Kyrkjetener

Anders Høibø
Tlf. 909 40 728
t-hoei@online.no

Prest

Kristian Gothus Køhn
Tlf. 900 74 770
kristian@bokyrkje.no

Kyrkjetenar

Kjetil Nyhus
Tlf. 951 74 938
knyhus@online.no

Diakon

Ivar Solbu
Tlf. 932 85 202
diakon@sauherad.kyrkja.no

Sauherad og Nes sokneråd

Leiar
Anlaug Jorunn Bergan
Tlf 990 19 462
lillilb@hotmail.com

Kantor

Bruno Hageman
Tlf. 948 55 033
bruno.hageman@sauherad.kyrkja.no

DEN NORSKE KYRKJA

Sauherad og Nes sokn

Besøksadresse:

Nes menighetshus, underetasjen
Holmenvegen 46
3810 Gvarv

Postadresse:

Postboks 4
3834 Gvarv

Telefon: 35 10 11 20

Epost: post@sauherad.kyrkja.no
www.helsing.no
Kontonummer: 2675 20 38421

Gudstjenester i Sauherad og Nes

Søndag 9. april 2017 – Palmesøndag
Joh 12, 12-24, 2 Mos 12, 21-28, Ef 2, 12-18
Nes kyrkje kl. 11.00: Gudstjeneste.
Takkoffer til KABB.

Påskens gudstjenester, se også side 186

Torsdag 13. april 2017 – Skjærtorsdag
Matt 26, 17-30, 2 Mos 12, 1+3-8+11-14,
I Kor 5, 6b-8
Sauherad kirke kl. 19.00: Kveldsgudstjeneste
med nattverd.

Fredag 14. april 2017 – Langfredag
Luk 22, 39 – 23, 46
Sauherad kirke kl. 11.00:
Pasjonsgudstjeneste med lesing av Jesu
lidelseshistorie.

Søndag 16. april 2017 – Påskedag
Luk 16, 1-8, Salme 118, 14-24,
I Kor 15, 1-11
Sauherad kirke kl. 08.00: Morgensang.
Nes kyrkje kl. 11.00: Festgudstjeneste.
Takkoffer til menighetsarbeidet.

Søndag 23. april 2017 – 2. søndag i påsketida
Joh 21, 1-14, Jes 43, 10-13, I Kor 15, 12-21
Nes menighetshus kl. 17.00: G17:
menighetens storsamling med guds-
tjeneste og kveldsmat. Takkoffer til
Normisjon, Telemark. Søndagsskole

Tirsdag 25. april 2017
Nes kyrkje kl. 21.00: Kveldsbønn med sang
fra Middelalderen.

Søndag 30. april 2017 – 3. søndag i påsketida
Joh 10, 11-18, Esek 34, 11-16, I Pet 2, 20-25
Sauherad kirke kl. 11.00:
Skattejaktgudstjeneste. Takkoffer til
menighetens barne- og ungdomsarbeid.
Søndagsskole.

Onsdag 3. mai 2017
Nes kyrkje kl. 18.00: Temagudstjeneste
med konformantene. Takkoffer til
menighetens barne- og ungdomsarbeid.

Lørdag 6. mai 2017
Joh 16, 16-22, Jes 54, 7-10, Fil 3, 12-14
Nes kyrkje kl. 11.00 og 13.00:
Konfirmasjonsgudstjenester. Takkoffer
til Konfirmantenes Solidaritetsaksjon.

Lørdag 13. mai 2017
Joh 15, 1-8, Hos 14, 5-9, Rom 11, 13-20
Sauherad kirke kl. 11.00:
Konfirmasjonsgudstjeneste. Takkoffer
til Konfirmantenes Solidaritetsaksjon.

Søndag 14. mai 2017 – 5. søndag i påsketida
Nes menighetshus kl. 11.00: Søndagsskole

Onsdag 17. mai 2017 – Nasjonaldag
Luk 1, 50-53, Salme 127, 1-3
Nes kyrkje kl. 10.00: Gudstjeneste.
Takkoffer til vennskapsmenigheten i
Viljandi i Estland

Med forbehold om at de tekstene som brukes i
gudstjenestene, kan være andre enn de som er
oppført i denne lista.

For ytterligere informasjon, se:
www.helsing.no